

สภาพกายภาพของพื้นที่โครงการ

2.1 บทนำ

การกำหนดรูปแบบและทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการได้อย่างเหมาะสม จำเป็นที่จะต้องทราบถึงสภาพทางกายภาพในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และลักษณะดิน เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาในบทนี้จะเป็นการสำรวจถึงลักษณะกายภาพที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว อันได้แก่

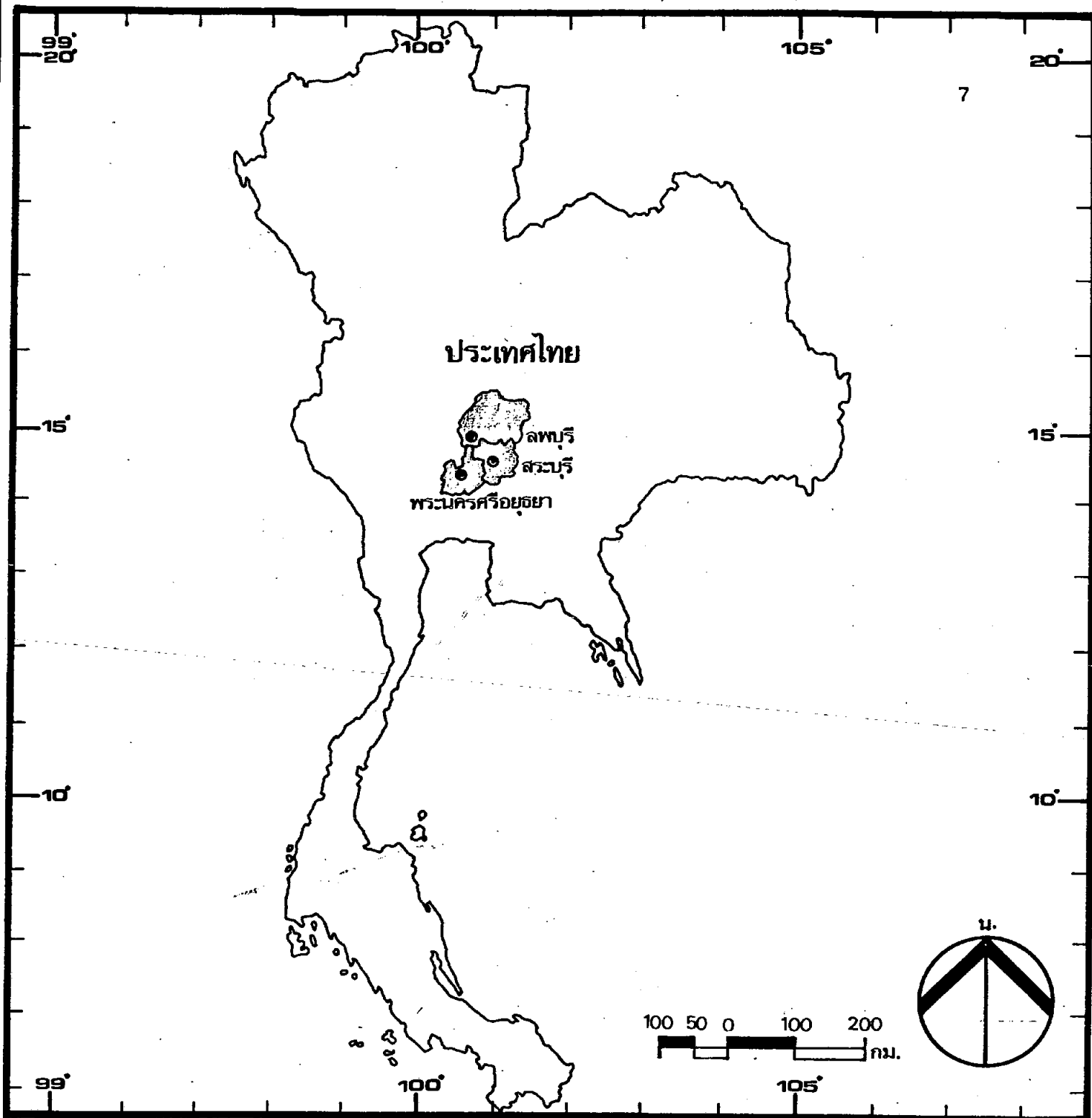
2.1.1 ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ

2.1.2 ทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ เช่น ทรัพยากรป่าไม้

2.2 ขอบเขตของพื้นที่โครงการ (แผนที่ แผนที่ 2.1, 2.2)

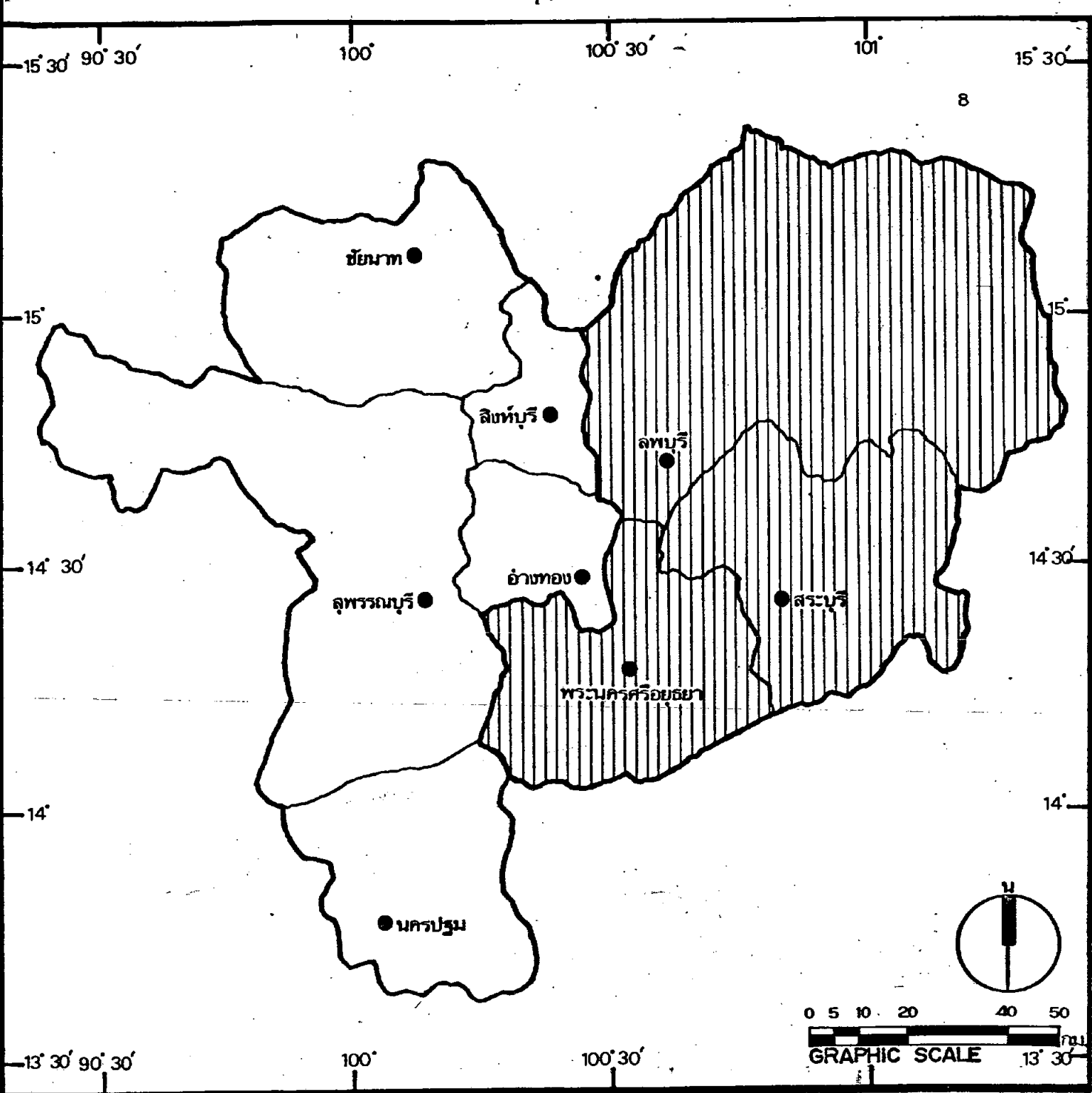
พื้นที่โครงการประกอบด้วย พื้นที่การปกครอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาคกลางของประเทศไทย ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ในระหว่างเส้นรุ้งที่ 14° ถึง 15° 27' เหนือ และเส้นแวง 100° 12' ถึง 100° 22' ตะวันออก มีพื้นที่รวมทั้งโครงการประมาณ 11,95.22 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ด้านจังหวัดลพบุรี ติดต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ด้านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานี นครนายก
ทิศตะวันออก	ด้านจังหวัด ลพบุรี สระบุรี ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา และ นครนายก

**การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง**

แสดง พื้นที่โครงการ สัญลักษณ์ ● เมือง	ผู้ทำการศึกษา ร.อ. พิชิต แรกชำนาญ สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ที่มา แผนที่ทหาร พ.ศ. 2515 วันที่ 14/3/23 แผ่นที่ 2.1 รวม 19 แผ่น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง พื้นที่โครงการ	ผู้ทำการศึกษา ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัญลักษณ์ พื้นที่โครงการที่ทำการศึกษา	ที่มา - พ.ศ. - วันที่ 14/3/23
แผนที่ 22รวม 19 แผ่น	

ตารางที่ 2.1 แสดงพื้นที่โครงการ

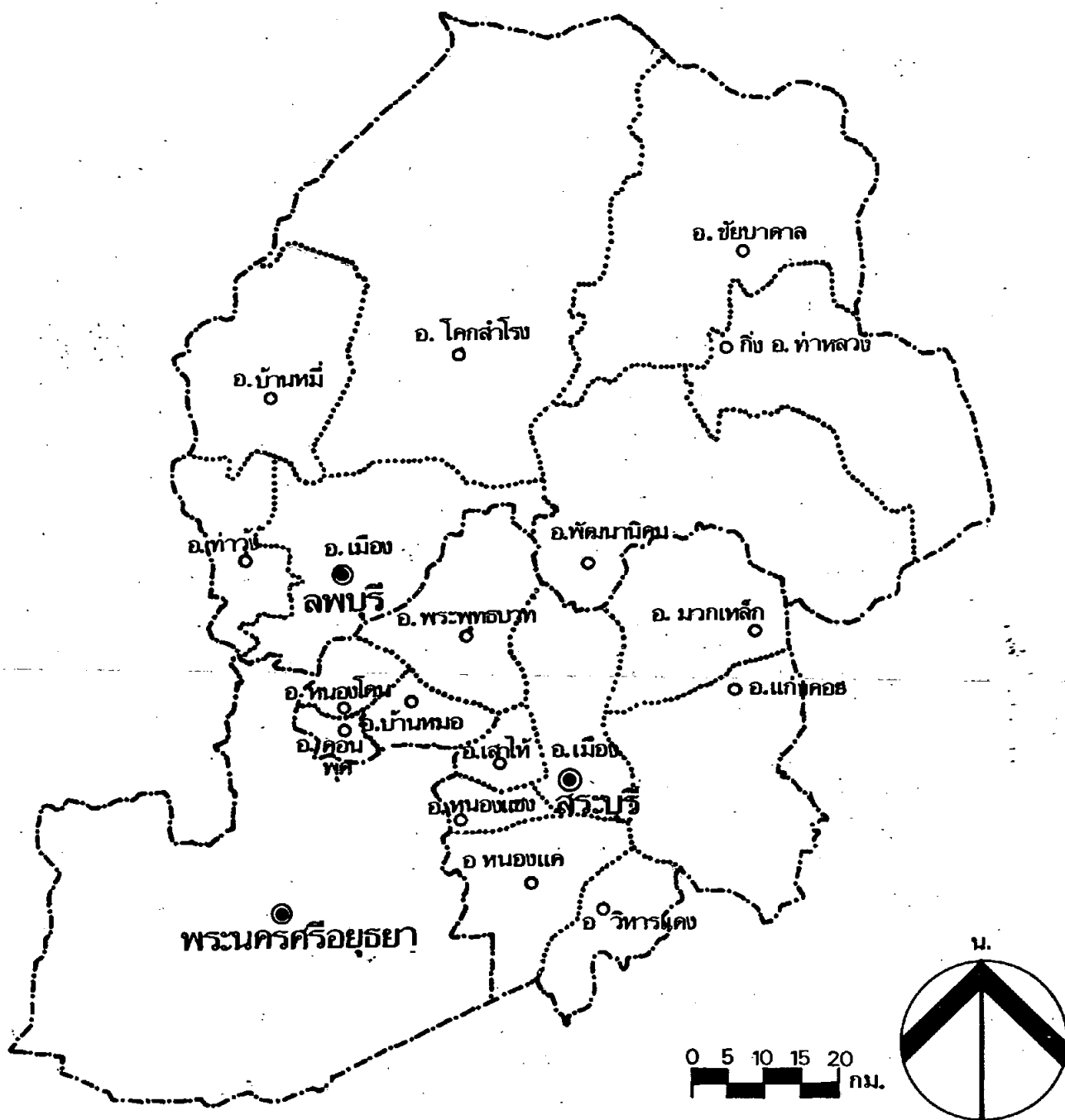
จังหวัด	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)
พระนครศรีอยุธยา	2,481.15
สระบุรี	3,353.00
ลพบุรี	6,161.07
รวม	11,995.22

ที่มา : สำนักงานจังหวัด "ข้อมูลจังหวัด พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี" พ.ศ. 2521

ตารางที่ 2.2 แสดงการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดในพื้นที่โครงการ

พระนครศรีอยุธยา	สระบุรี	ลพบุรี
อำเภอ:	อำเภอ:	อำเภอ:
พระนครศรีอยุธยา	เมือง	เมือง
เสนา	พระพุทธบาท	โคกสำโรง
ท่าเรือ	บ้านหมือ	ชัยบาดาล
บางบาล	เสาไห	บ้านหมี่
บางไทร	หนองแซง	ท่าวุ้ง
บางปะอิน	หนองแค	พัฒนานิคม
วังน้อย	วิหารแดง	กิ่งอำเภотаหลวง
อุทัย	แก่งคอย	
นครหลวง	ม่วงเหล็ก	
มหาราช	หนองไธน์	
บางปะหัน	กิ่งอำเภอคอนเฑ	
ลาดบัวหลวง		
ภาชี		
บางซ้าย		
บ้านแพรก		

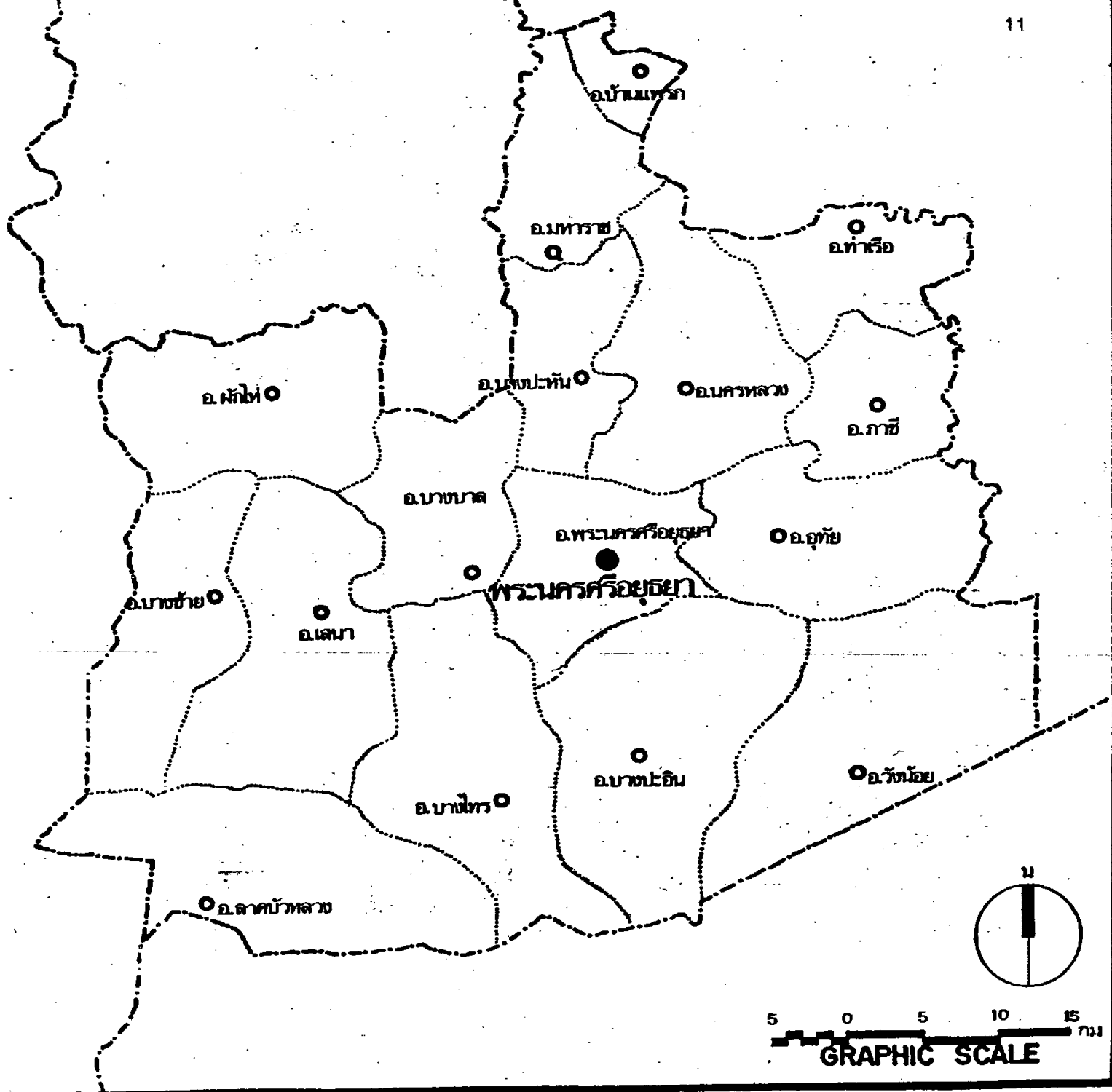
ที่มา : สำนักงานจังหวัด "ข้อมูลจังหวัด พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี" พ.ศ. 2521

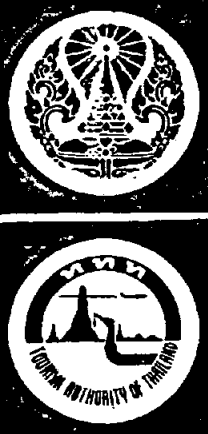
การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

<p>แสดง เขตการปกครอง</p>	<p>ผู้ทำการศึกษา</p>	<p>ร.อ. พิชิต แรกชำนาญ สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> เขตจังหวัด เขตอำเภอ อำเภอ จังหวัด 	<p>ที่มา ข้อมูลจังหวัด</p>	<p>พ.ศ. 2521</p>
	<p>วันที่ 14 / 3 / 23</p>	<p>แผ่นที่ 23 รวม 19 แผ่น</p>

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

<p>แสดง เขตการปกครอง</p>	<p>ผู้ทำการศึกษา</p>	<p>ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> เขตจังหวัด เขตอำเภอ ○ อำเภอ ◎ จังหวัด 	<p>ที่มา ข้อมูลจังหวัด พ.ศ. 2521</p>	
<p>วันที่ 14/3/23</p>		<p>แผ่นที่ 24 รวม 19 แผ่น</p>

ทิศตะวันตก ด้านจังหวัดลพบุรี พระนครศรีอยุธยา ติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท
สิงห์บุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี และบางส่วนของจังหวัดนครปฐม

สำหรับเขตการปกครองและการบริหารราชการ ในพื้นที่โครงการ (ตารางที่ 2.2 แผนที่
แผนที่ 2.3 และ 2.4) จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแบ่งออกเป็น 16 อำเภอ จังหวัดสระบุรี แบ่งออก
เป็น 11 อำเภอ และจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 7 อำเภอ

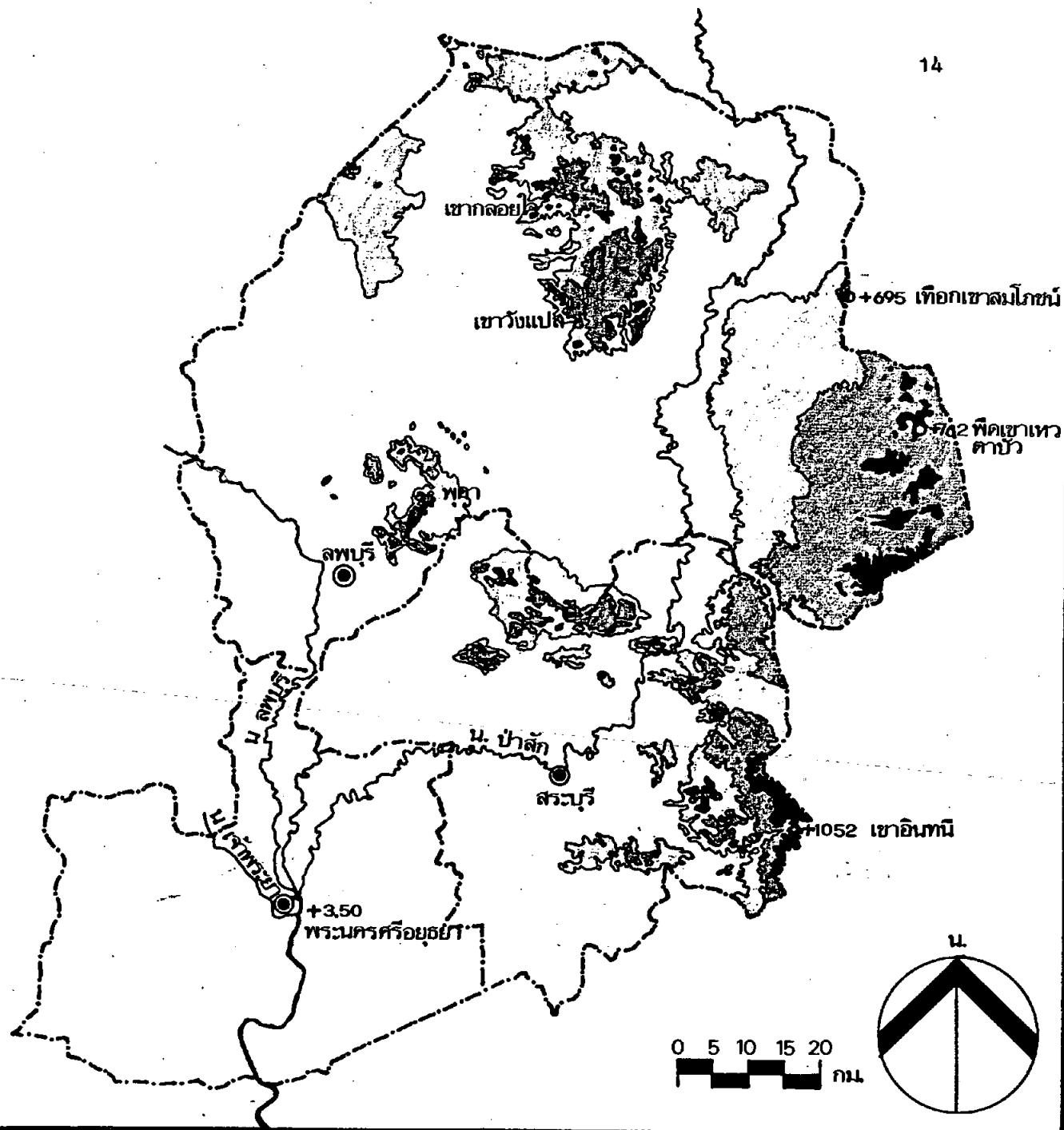
2.3 ลักษณะภูมิประเทศ (แผนที่ แผนที่ 2.5 และ 2.6)

ลักษณะภูมิประเทศพื้นที่โครงการโดยทั่วไปประกอบด้วย พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และ
ที่ราบลุ่มแม่น้ำป่าสักเป็นบางส่วน โดยเฉพาะในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ
ลุ่มน้ำท่วมถึง ส่วนพื้นที่จังหวัดลพบุรีและสระบุรี ประกอบด้วยที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ที่ราบลอนสลับเนินเขา
หรือภูเขา และบริเวณภูเขาสลับกับที่ราบระหว่างภูเขา ระดับความสูงที่สุดในจังหวัดลพบุรีคือพิคเขา
เหวตาบัว มีความสูง 762 เมตร จากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง และเทือกเขาสมโภชน์ มี
ความสูงรองลงมาคือ 625 เมตร ระยะห่างจากระดับความสูง 762 เมตร ถึงระดับที่ 3.50
เมตร ในเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นระยะทาง 107 กิโลเมตร จะมีค่าความลาดชัน
เท่ากับ 1:224 สำหรับจุดสูงสุดในจังหวัดลพบุรี บริเวณภูเขาอินทน์มีความสูง 1,052 เมตร จาก
ระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางถึงระดับ 3.50 ในเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นระยะทาง
72 กิโลเมตร จะมีความลาดชันเท่ากับ 1:69 ลักษณะพื้นที่โครงการสามารถแบ่งออกได้เป็น พื้นที่
ภูเขาสลับที่ราบเชิงเขา พื้นที่ราบลอนสลับเนินเขา และพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง

2.3.1 พื้นที่ภูเขาสลับที่ราบเชิงเขา

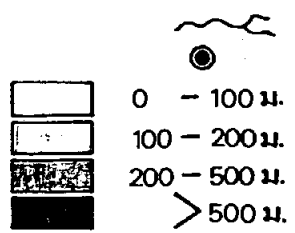
เป็นบริเวณที่มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและเนิน ต่อเนื่องกันเป็นบริเวณกว้าง
ในบริเวณตอนกลางของพื้นที่จังหวัดลพบุรี คือพื้นที่เขากลอยใจ เขาวังแปด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ด้าน
ตะวันออกของอำเภอโคกสำโรง พื้นที่ด้านตะวันตกของอำเภอชัยบาดาล ภูมิประเทศในบริเวณนี้ส่วน
ใหญ่จะเป็นกลุ่มภูเขา ซึ่งผ่านกระบวนการกัดกร่อนชะล้างพังทลายมานาน จึงทำให้มีระดับความสูง
ของพื้นที่ไม่มากนัก ประมาณ 200 - 600 เมตร และในขณะเดียวกัน ภูมิประเทศแบบที่ราบเชิงเขา
จะเกิดขึ้นโดยรอบบริเวณเขตภูเขาตอนกลางนี้

*ระดับน้ำ ๑๐๑ เมตร สูง ๖๐๑ เมตร กับ ๑๐๑ เมตร สูง ๖๐๑ เมตร ของจากระดับน้ำทะเลปานกลาง คติ
๑๐๑ เมตร ๑ เป็น ๑๐๖ ที่ราบไม่ถูกตัด และที่น้ำดู ขึ้นกว่าปกติ เป็น off*

**การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง**

แสดง เส้นชั้นความสูง, ลักษณะภูมิประเทศ

ผู้ทำการศึกษา

ร.อ. พิชิต แรกชำนาญ

สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 14 / 3 / 23

แผ่นที่ 26 รวม 19 แผ่น

2.3.2 พื้นที่ราบลอนสลับนินเขา

คานตะวันออกของพื้นที่โครงการ เป็นบริเวณที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแบบที่ราบ ซึ่งมีระดับความสูงของพื้นที่ไม่สม่ำเสมอติดต่อกันเป็นบริเวณกว้าง ต่อเนื่องมาจากคานตะวันออกจากบริเวณที่ราบดินตะกอนลุ่มน้ำป่าสัก ทางคานเหนือของบริเวณนี้ จะติดต่อกับบริเวณภูเขาสลักับที่ราบระหว่างภูเขา ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนทางคานตะวันออกจะติดต่อกับบริเวณขอบความชันของที่ราบสูง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ในขณะที่ทางคานใต้นั้นจะติดต่อกับที่ราบลอนสลัภูเขาในเขตอำเภอมวกเหล็ก อำเภอกงคอดย จังหวัดสระบุรี และนครราชสีมา บริเวณภูมิประเทศดังกล่าวนี้จะครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอยัชบาดาล ทางคานฝั่งตะวันออกของแม่น้ำป่าสัก บริเวณพื้นที่ของกิ่งอำเภอท่าหลวงทั้งอำเภอ และพื้นที่คานตะวันออกของอำเภอพัฒนานิคม แนวเทือกเขาประกอบด้วยหินปูน ซึ่งถูกกัดกร่อนได้ง่าย ตัวอย่างเห็นได้จากน้ำตกวังก้านเหลือง ซึ่งเป็นน้ำขุ่น ในเขตอำเภอยัชบาดาล มีปริมาณหินปูนที่ถูกกัดกร่อนเป็นจำนวนมาก ในบริเวณนี้มีความสูงประมาณ 400 - 700 เมตร

คานเหนือของพื้นที่โครงการ เป็นบริเวณที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแบบที่ราบ ซึ่งมีระดับความสูงของพื้นที่ไม่สม่ำเสมอติดต่อกันเป็นบริเวณกว้าง ซึ่งครอบคลุมบริเวณคานเหนือของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ภูมิประเทศในบริเวณนี้มีขบวนการกำเนิด และการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับขบวนการกัดกร่อนและการชะล้างพังทลาย ทำให้เกิดสภาพภูมิประเทศแบบที่ราบ ซึ่งมีระดับความสูงของพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ และจะปรากฏเป็นเนินเขาหรือภูเขาแทรกอยู่เป็นบางบริเวณ ในบริเวณดังกล่าวนี้พื้นที่ส่วนใหญ่จะมีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง 40 - 120 เมตร

บริเวณที่ราบลอนสลัภูเขาทางตอนกลางของพื้นที่โครงการ คือบริเวณที่มีขบวนการกำเนิด และการพัฒนาเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับบริเวณที่ราบลอนสลับนินเขาทางคานเหนือของพื้นที่โครงการ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดสภาพภูมิประเทศแบบที่ราบ ซึ่งมีระดับความสูงของพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ และบริเวณนี้จะมีบริเวณพื้นที่สูงชัน เป็นกลุ่มภูเขากระจัดกระจายอยู่เกือบโดยรอบพื้นที่ กล่าวคือกลุ่มภูเขาทางคานตะวันออกในเขตอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอพัฒนานิคม อำเภอมวกเหล็ก อำเภอกงคอดย อำเภอพระพุทธบาท มีความสูงประมาณ 200 - 500 เมตร จากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง

2.3.3 พื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง

ในบริเวณพื้นที่โครงการประมาณ 40 % เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ซึ่งจะครอบคลุมในเขตพื้นที่โครงการบริเวณ คานตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดลพบุรี พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งหมด และคานทิศตะวันตกบางส่วนในพื้นที่จังหวัดสระบุรี เป็นบริเวณที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแบบที่ราบต่อเนื่องเป็นบริเวณกว้าง ไม่มีภูเขา ตามแนวพื้นที่ซึ่งแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก และลำธารธรรมชาติต่าง ๆ ไหลผ่าน ซึ่งเรียกบริเวณนี้ว่า ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ลักษณะภูมิประเทศแบบที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีขบวนการดำเนินและพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับขบวนการตกตะกอนและทับถมของลำน้ำสายต่าง ๆ ที่ไหลผ่านพื้นที่บริเวณนี้ ซึ่งในช่วงเวลาที่เกิดภาวะน้ำท่วมพื้นผิวดินน้ำ ตะกอนต่าง ๆ จะทับถมบริเวณพื้นที่สองฝั่งลำน้ำ ทำให้เกิดสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบเรียบบริเวณกว้างขวางต่อเนื่องกัน พื้นที่บริเวณนี้จะอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางประมาณ 2 - 20 เมตร ค่าความเอียงลาดในบริเวณนี้ต่ำกว่า 1 %

บริเวณที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงจะประกอบด้วยแม่น้ำสายสำคัญดังนี้คือ

แม่น้ำลพบุรี แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายที่ตำบลม่วงหมุ อำเภอมืองสิงห์บุรี ไหลผ่านจังหวัดลพบุรี เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางคานอำเภอบ้านแพรก ผ่านอำเภอมหาราช อำเภอ-บางปะหัน และอำเภอพระนครศรีอยุธยา ลักษณะของลำน้ำในฤดูแล้งจะตื้นเขินเป็นบางระยะ และมีสิ่งกีดขวางทางน้ำมาก

แม่น้ำป่าสัก ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาเพชรบูรณ์ ไหลผ่านจังหวัดลพบุรีที่อำเภอย้ายบาล อำเภอยี่นาคิม แล้วไหลลงสู่อำเภอมืองสระบุรี ผ่านเข้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางคานอำเภอท่าเรือ ผ่านอำเภอนครหลวง แล้วไหลมาบรรจบกับแม่น้ำลพบุรี คานทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะเมืองอยุธยา บริเวณเกาะลอย ตำบลหัวรอ ลักษณะของลำน้ำในฤดูแล้งแม่น้ำจะตื้นเขินเป็นบางตอน ซึ่งมีคอนทรายอยู่เป็นจำนวนมาก แม่น้ำคดเคี้ยวมากบางตอน อัตราการไหลเฉลี่ยประมาณ 80 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที¹ ที่บริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติ จิระกุล "การศึกษาภาคตะวันออก" (กรุงเทพมหานคร: 2521), หน้า 17.

แม่น้ำเจ้าพระยา ต้นน้ำอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ ไหลผ่านจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือ เข้าสู่ภาคกลาง จนไหลเข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางอำเภอบางบาล ผ่านอำเภอพระนครศรีอยุธยา และไหลบรรจบกับแม่น้ำลพบุรีและแม่น้ำป่าสัก ซึ่งไหลรวมกันจากบริเวณเกาะลอย มาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณคานหิโตของเกาะเมืองอยุธยาบริเวณ ป้อมเพชรและวัดพันธุเชิง ไหลผ่านอำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร ลักษณะของแม่น้ำในช่วงจังหวัดอ่างทองถึงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แม่น้ำคดเคี้ยวมีรัศมีประมาณ 150 เมตร ความลึกเฉลี่ย 3.00 - 4.00 เมตร ความลาดเฉลี่ยประมาณ 6.6 เซนติเมตรต่อกิโลเมตร¹ และในช่วงจังหวัดพระนครศรีอยุธยาถึงกรุงเทพมหานคร แม่น้ำไม่ค่อยคดเคี้ยว โดยเฉลี่ยความกว้างของแม่น้ำประมาณ 200 - 300 เมตร ความลาดเฉลี่ยโดยเฉลี่ยไม่มี กระแสน้ำอยู่ในอัตรา 0.50 - 0.80 เมตรต่อวินาที ในฤดูแล้งและ 1.20 - 1.30 เมตรต่อวินาที² ในฤดูน้ำ

แม่น้ำน้อย ไหลเข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางอำเภอดักไถ่ ไหลมาบรรจบแม่น้ำโพธิ์พาง ที่ตำบลหัวเรือ อำเภอสนา แล้วไหลมาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณอำเภอบางไทร ลักษณะลำน้ำแม่น้ำน้อยกระแสน้ำในช่วงฤดูน้ำ น้ำไหลเชี่ยวมาก ส่วนในฤดูแล้งก็มีตอ ชุง และสิ่งกีดขวางทางน้ำมาก และต้นเขินเป็นบางระยะ โดยเฉพาะบริเวณอำเภอดักไถ่

จากลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ทิศทางการไหลของน้ำจึงคดเคี้ยวมากทั้งยังประกอบด้วยลำคลองเล็กใหญ่ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และคลองชลประทานที่เกิดจากการขุดขึ้นภายหลัง ที่สำคัญคือ คลองชลประทานอนุศาสนาสนท์ ไหลผ่านจังหวัดลพบุรีและสระบุรี เพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรม ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติผิวดิน ต่อเนื่องกันเปรียบเสมือนตาข่ายสานแผ่ไปทั่วบริเวณพื้นที่ ประสานกับแม่น้ำทั้ง 4 สาย ก่อให้เกิดสภาพภูมิประเทศที่เป็นเกาะใหญ่ ๆ หลาย ๆ เกาะ ดังนั้น

¹ สมชาย งามกาละ "การศึกษาสภาพและบทบาทการคมนาคมทางน้ำระหว่างนครสวรรค์-กรุงเทพมหานคร" รายงานการวิจัยอิสระ แผนกวิชาผังเมือง วิทยาลัยครู จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 25.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

ผู้ทำการศึกษา

สาขาผังเมือง แผนกวิชา ผังเมือง

รศ. พิเชิด แรกชำนาญ

บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดง เส้นชั้นความสูง บริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ๑.๑

สัญลักษณ์

100

200

300

400

500

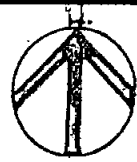
600

แหล่งน้ำ, คลอง, แม่น้ำ

ที่มา ผังเมือง

พ.ศ. 2510

แผ่นที่ 2.7 รวม 19 แผ่น

0 0.5 1 กม.

GRAPHIC SCALE

เมื่อถึงฤดูน้ำหลาก น้ำในแม่น้ำลำคลองจึงมีระดับสูง และท่วมปกคลุมไปทั่วบริเวณ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ 93 %¹ ยกเว้นบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาซึ่งมีพื้นที่สูงกว่าบริเวณอื่น ๆ ในลักษณะภูมิประเทศที่ก่อให้เกิดเป็นเกาะใหญ่ ๆ หลาย ๆ เกาะนี้ จึงทำให้การดำรงชีวิตของประชากร บริเวณนี้ มีประเพณีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกับบริเวณอื่นคือการตั้งถิ่นฐาน บ้านเรือน อาคารต่าง ๆ ของชุมชน จึงเกาะกันไปตามริมแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ซึ่งเป็นต้นขชลำน้ำ ทั้งนี้ได้อาศัยน้ำจากลำน้ำต่าง ๆ เพื่อใช้อุปโภค บริโภค ประกอบอาชีพ และทำการคมนาคมติดต่อกัน โดยอาศัยทางน้ำเป็นหลักใหญ่

2.3.4 ลักษณะภูมิประเทศบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา (แผนที่แผนที่ 2.7)

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า บริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเกาะใหญ่ ๆ ซึ่งเกิดขึ้นด้วยการที่แม่น้ำต่าง ๆ ไหลมาจากทางทิศเหนือผ่านบริเวณที่ราบน้ำลงไปในอ่าวไทยทางทิศใต้ เมื่อผ่านบริเวณที่ราบลำน้ำต่าง ๆ ก็ไหลกว้างและเปลี่ยนเส้นทางอยู่เรื่อย ๆ ทำให้เกิดมีเกาะขึ้นหลายแห่ง เขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่ก็เป็นเกาะ ๆ หนึ่งในจำนวนนี้มีรูปร่างคล้ายกระเพาะหมู เมื่อถึงฤดูน้ำหลากน้ำก็จะท่วมบริเวณเกาะต่าง ๆ แต่บริเวณเกาะเมืองน้ำไม่ท่วม แม้ว่าพื้นที่จะมีระดับโดยเฉลี่ยเท่ากับบริเวณนอกเกาะเมือง แต่บางส่วนก็มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางถึง 7.00 เมตร คือบริเวณพระราชวัง โบราณและบริเวณที่ต่ำที่สุด สูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางประมาณ 3.00 เมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะเมือง ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากในขณะที่มีการสร้างเมืองได้ทำการขุดคูคลอง บึง เพื่อนำเอาดินมาถมพื้นที่เพื่อสร้างวัด วัง ต่าง ๆ และด้วยเหตุที่บริเวณรอบริมเกาะมีถนนซึ่งปรับปรุงจากกำแพงเมืองเก่าสูงเป็นคันกันน้ำอยู่ จึงไม่ถูกน้ำท่วมในฤดูน้ำ ในบริเวณเกาะเมืองก็มีคูคลองมากมายที่ถูกขุดขึ้นเชื่อมพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการคมนาคมในบริเวณเมือง มีถนนขนานไปกับลำคลองทุกสาย ปัจจุบันสภาพภูมิประเทศยังหลงเหลือคูคลองอยู่มากมายในแนวที่ตัดกันเป็นรูปตารางสี่เหลี่ยม จากทิศเหนือไปทิศใต้ และทิศตะวันออกไปสู่ทิศตะวันตก และมีที่ลุ่มน้ำท่วมตลอดปีที่เกิดจากธรรมชาติ ปัจจุบันได้ถูกคัดแปลงขุดแต่ง

¹ กองวิจัย "รายงานวิจัยเมืองพระนครศรีอยุธยา" สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ให้เป็นสวนสาธารณะบึงพระราม ซึ่งมีความสูง โดยเฉลี่ยประมาณ 3.00 เมตร จากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง

2.3.5 ลักษณะภูมิประเทศบริเวณเกาะเมืองลพบุรี

ลักษณะภูมิประเทศคล้ายคลึงกับเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา คือด้านทิศตะวันตกมีแม่น้ำลพบุรีไหลผ่าน และทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกมีคลองเรือก ส่วนทางด้านทิศใต้มีคลองบางปีเป็นเสมือนคูเมืองล้อมรอบเกาะเมืองลพบุรี บริเวณเกาะเมืองมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 13 เมตร บริเวณที่มีความสูงที่สุดคือบริเวณพระนารายณ์ราชนิเวศน์ มีความสูงที่สุด 16 เมตร จากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง และบริเวณรอบนอกตัวเกาะเมืองมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 8 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง จะเห็นได้ว่าตัวเกาะเมืองมีความสูงกว่าบริเวณรอบด้าน ดังนั้นในฤดูน้ำท่วมเกาะเมืองน้ำจะไม่ท่วมจากน้ำในลำน้ำ แต่จะมีปัญหาน้ำท่วมทางด้านทิศตะวันออกของเกาะเมือง เนื่องจากน้ำหลากมาจากบริเวณภูเขา และพื้นที่ทางด้านตะวันออกของอำเภอเมืองลพบุรี ซึ่งมีความสูงกว่าบริเวณตัวเกาะเมือง น้ำจะท่วมเป็นเวลานานวันก็ลดลง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

อาจสรุปลักษณะภูมิประเทศที่กล่าวมาแล้วดังนี้คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งมีพื้นที่ตามขอบเขตการปกครองเล็กที่สุด จะมีลักษณะของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มทั้งจังหวัดสระบุรีและจังหวัดลพบุรี มีลักษณะพื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบลุ่ม ที่ราบลอนสลับเนินเขา และพื้นที่ภูเขาสลับที่ราบเชิงเขา ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยสรุปได้ดังนี้คือ

ก. ลักษณะภูมิประเทศหลาย ๆ แบบในพื้นที่โครงการ ทำให้มีทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติ มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติมากมายในพื้นที่โครงการ เช่นบริเวณที่เป็นภูเขามีน้ำตกสามหลั่นอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี อ่างเก็บน้ำห้วยซับเหล็ก อำเภอพัฒนานิคม และน้ำตกวังก้านเหลืองอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

ข. การตั้งถิ่นฐาน ในพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่ม ที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน จะมีชุมชนในอดีตจนถึงปัจจุบันตั้งถิ่นฐานอยู่ตามริมน้ำ มีการสัญจรทางน้ำอย่างมากมาย ทำให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม โบราณสถานและศาสนสถาน

โบราณวัตถุต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งชุมชนเก่าแก่ของประเทศ เช่นบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา และเกาะเมืองลพบุรี

ค. การเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ สามารถทำได้สะดวกทั้งทางน้ำและทางบก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ และที่ราบลอนสลับเนินเขา ไม่เสียเวลาในการเดินทางมากในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในด้านการสร้างถนนใช้เงินทุนต่ำกว่าพื้นที่อื่น ๆ เช่นทางภาคเหนือของประเทศไทย ต้องใช้เงินทุนในการสร้างถนนสูงกว่า เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา

ตามที่กล่าวมาจะเห็นว่า หากมีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่รอบคอบถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามสภาพความเป็นจริง ในพื้นที่โครงการสภาพภูมิประเทศจะมีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างดี

2.4 สภาพภูมิอากาศ

สภาวะอากาศโดยทั่วไปของทุกจังหวัดในพื้นที่โครงการ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือแบ่งออกได้เป็น

- ฤดูร้อน ระยะเวลา 3 เดือน เริ่มจากกลางเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม
- ฤดูฝน ระยะเวลา 6 เดือน เริ่มจากกลางเดือนพฤษภาคม ไปจนถึงปลายเดือนตุลาคม
- ฤดูหนาว เริ่มกลางเดือนพฤศจิกายน ไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ เป็นระยะเวลา 3 เดือน

เมื่อพิจารณาถึงอุณหภูมิและปริมาณน้ำฝน โดยเฉลี่ยแล้ว ในเขตพื้นที่โครงการจัดอยู่ในภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู คือมีอุณหภูมิสูงตลอดปี มีฤดูแล้งที่เด่นชัด และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนตุลาคม ทำให้มีฝนตกตลอดฤดู และจะมีฝนมากที่สุดในเดือนกันยายน แต่ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ จะมีอากาศแห้งแล้ง และขณะเดียวกันอากาศก็เย็นลงด้วย จากเดือนกุมภาพันธ์ไป

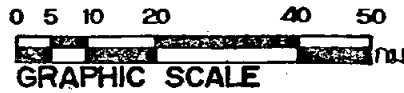
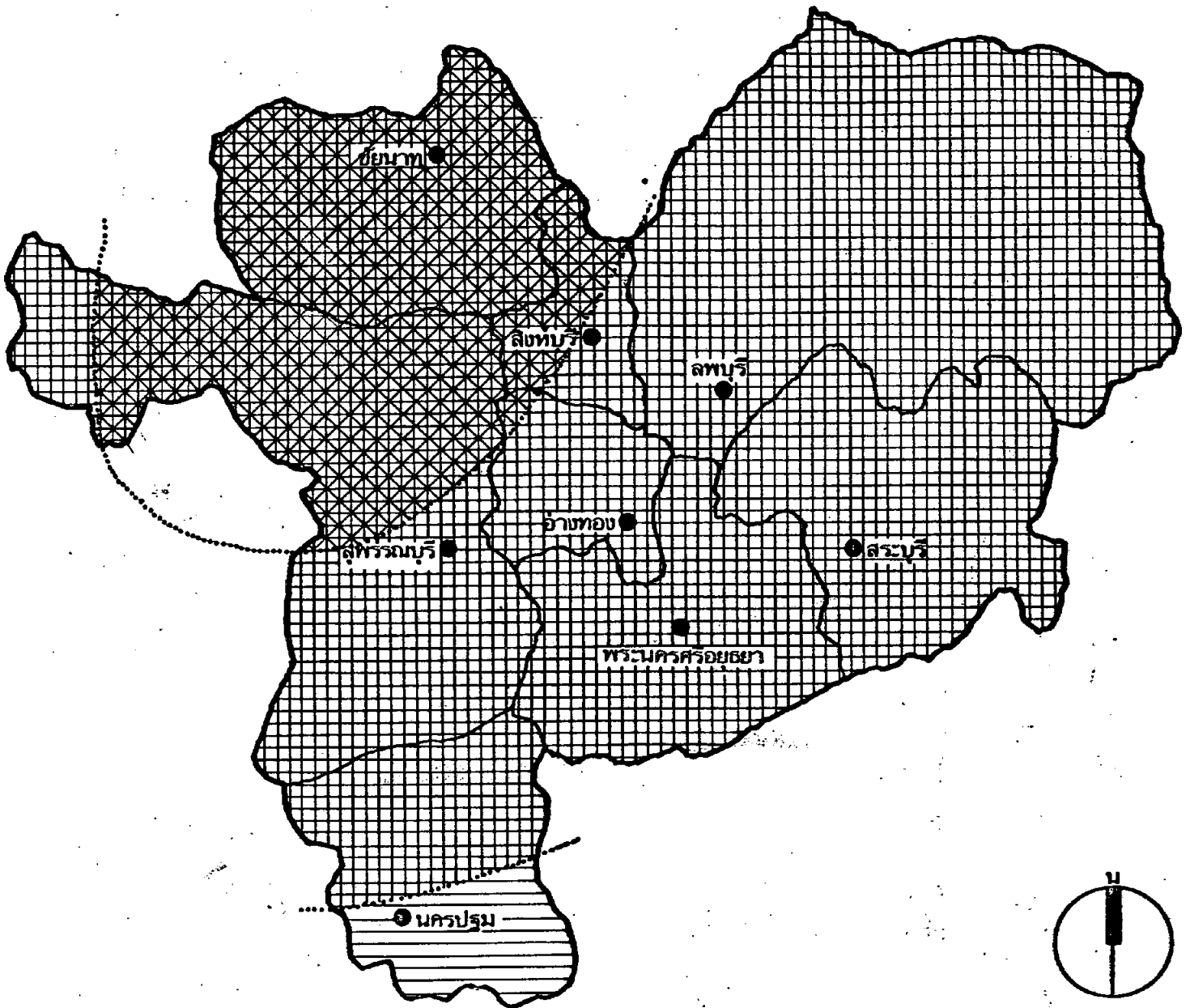
จนถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิจะสูงขึ้น และอากาศแห้งแล้งจนเห็นได้ชัด

เนื่องจากในพื้นที่โครงการมีสถานีตรวจอากาศ ของกรมอุตุนิยมวิทยาเพียงแห่งเดียว
คือ จังหวัดชลบุรี ดังนั้นในรายละเอียดจึงใช้ข้อมูลจากสถานีตรวจอากาศแห่งนี้เป็นตัวแทนกลุ่ม

ตารางที่ 2.3 แสดงสภาพภูมิอากาศ ของจังหวัดชลบุรี

ภูมิอากาศ	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	เฉลี่ย ทั้งปี
ความกดอากาศ (มิลลิบาร์)													
100 หรือ 900 เฉลี่ย	13.01	11.20	10.04	08.62	07.04	06.33	06.46	06.45	07.46	10.15	12.20	13.24	09.36
อุณหภูมิ (°ซ)													
เฉลี่ย	26.4	28.5	30.2	31.1	30.1	29.1	28.4	28.3	27.9	27.7	26.8	25.8	28.3
เฉลี่ยสูงสุด	32.5	34.5	36.2	37.0	35.3	33.6	32.7	32.3	31.7	31.6	31.4	31.3	33.3
เฉลี่ยต่ำสุด	19.0	21.9	23.8	24.9	24.8	24.3	24.0	24.1	24.0	23.5	21.4	19.2	22.8
ความชื้นสัมพัทธ์ (%)													
เฉลี่ย	58.0	61.0	62.0	64.0	72.0	75.0	77.0	79.0	81.0	77.0	69.0	60.0	70.0
เฉลี่ยสูงสุด	79.7	84.2	86.5	87.1	90.3	92.1	92.7	93.3	94.4	91.2	85.7	80.0	88.1
เฉลี่ยต่ำสุด	40.3	40.7	40.7	43.0	52.9	58.2	61.1	63.6	67.5	63.0	54.1	44.6	52.5
การระเหยของน้ำ (มิลลิเมตร)													
เฉลี่ย - Piche	160.5	144.7	157.8	146.6	115.5	91.1	79.1	70.9	60.4	83.5	117.5	155.6	1379.2
- Pan						ไม่มีข้อมูล							
ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)													
เฉลี่ย	10.3	14.6	58.5	70.5	162.4	152.6	171.3	172.4	292.1	168.4	42.1	8.8	1324.0
มากที่สุด ใน 24 ชั่วโมง	110.6	41.4	117.1	104.6	113.6	85.5	99.4	95.7	136.9	165.0	96.5	46.6	165.0

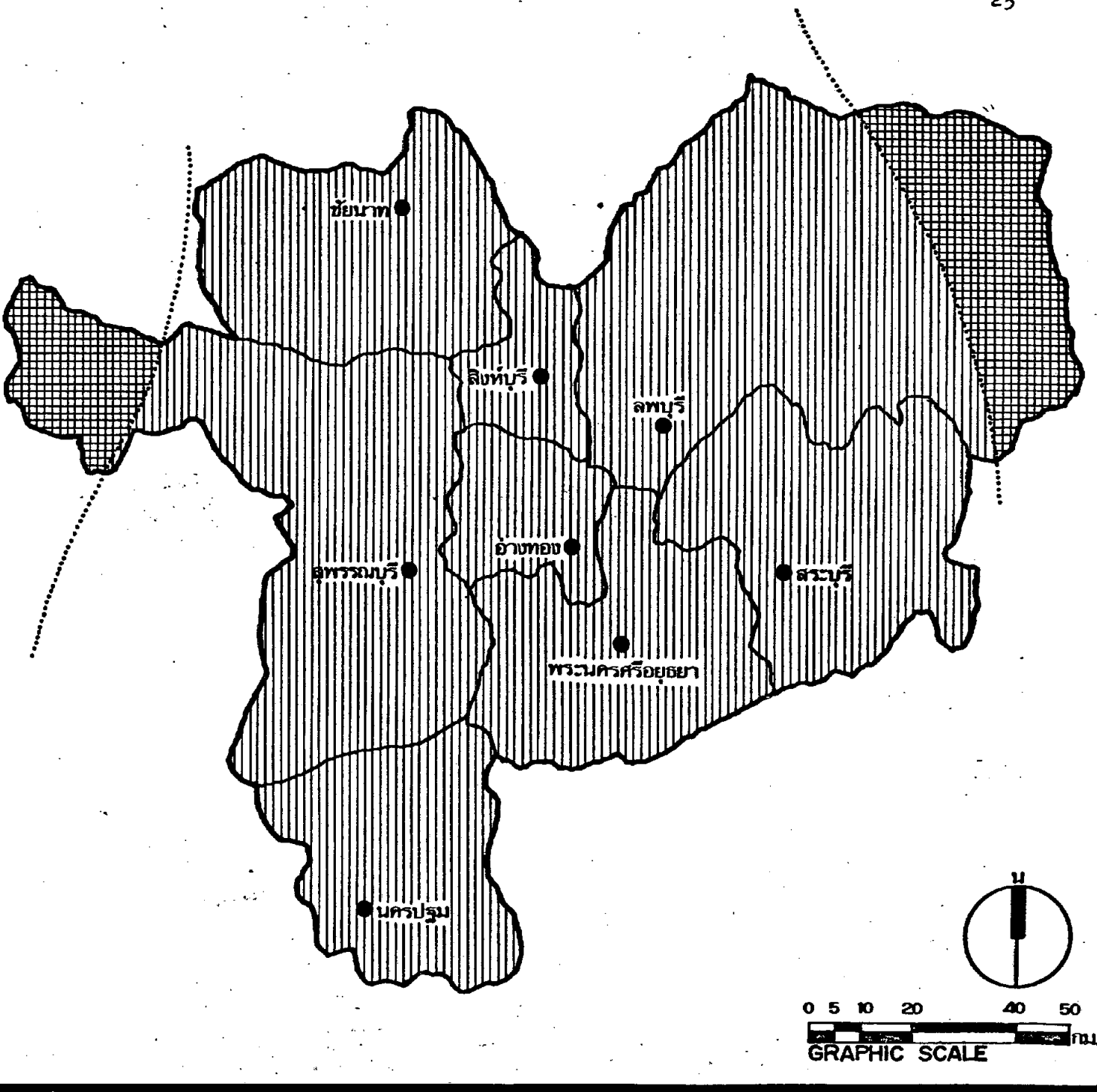
ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงคมนาคม สถิติภูมิอากาศของประเทศไทย ในคาบ 25 ปี (พ.ศ. 2494 - พ.ศ. 2518) หน้า 3.

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

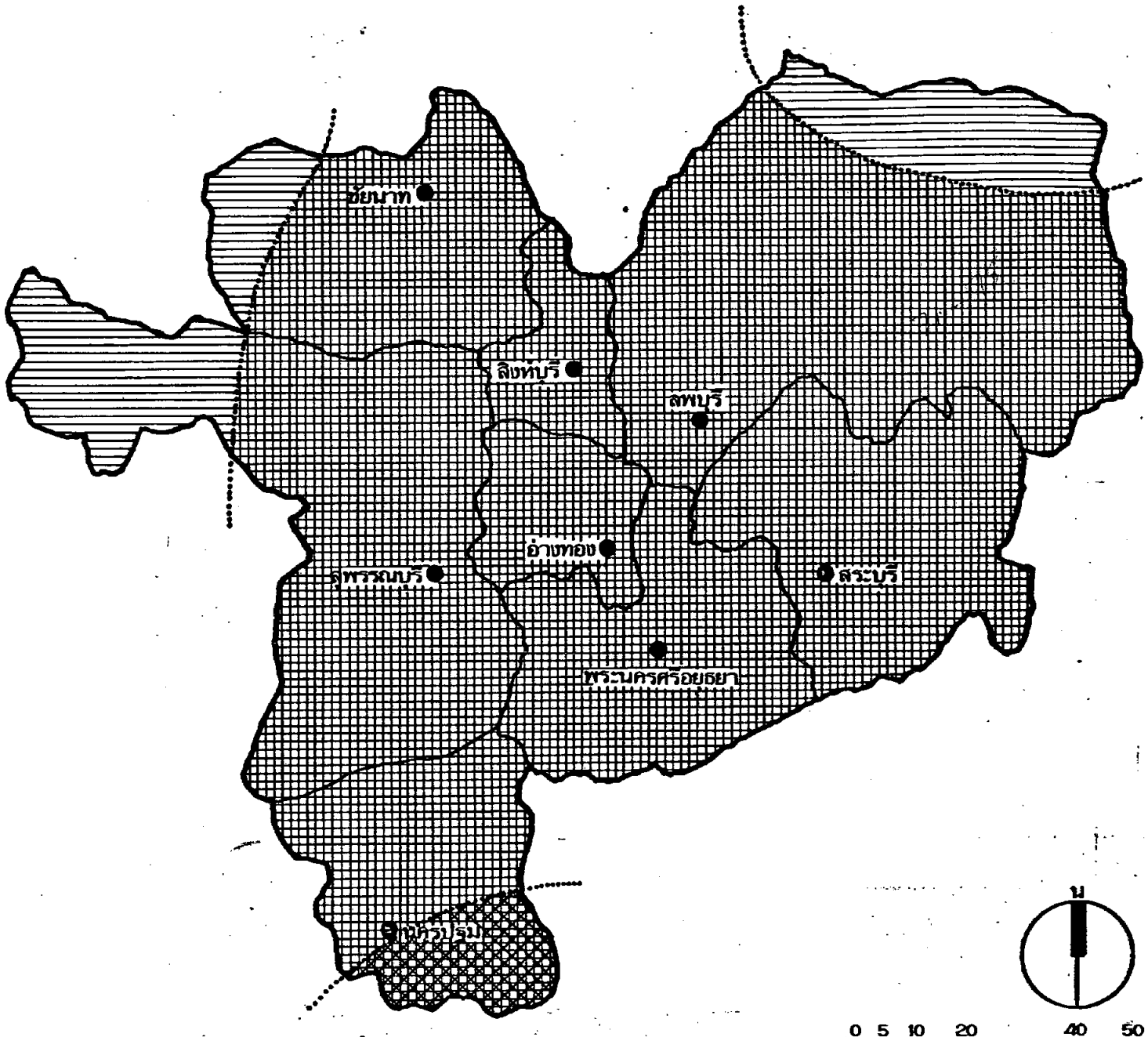
<p>แสดง ความกดอากาศเฉลี่ยประจำปี มิลลิบาร์</p>	<p>ผู้ทำการศึกษา</p>	<p>ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ</p>						
<p>สัญลักษณ์</p> <table border="0"> <tr> <td></td> <td>1009.0 — 1009.5</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1009.5 — 1010.0</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1010.0 — 1010.5</td> </tr> </table>		1009.0 — 1009.5		1009.5 — 1010.0		1010.0 — 1010.5	<p>สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>วันที่ 14/3/23</p>
	1009.0 — 1009.5							
	1009.5 — 1010.0							
	1010.0 — 1010.5							
<p>ที่มา แผนที่ทหาร</p>		<p>พ.ศ. 2515 แผ่นที่ 28-รวม 19 แผ่น</p>						

**การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง**

<p>แสดง อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี . ช</p>	<p>ผู้ทำการศึกษา ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>พ.ศ. 2515</p>
<p>สัญลักษณ์</p> <p> 26'-28'</p> <p> 28'-30'</p>		<p>ที่มา แผนที่ทหาร</p>
<p>วันที่ 14/3/23</p>		<p>แผ่นที่ 29 รวม 19 แผ่น</p>

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง	ความชื้นสัมพัทธ์ . %
สัญลักษณ์	
	65-70
	70-75
	75-80

ผู้ทำการศึกษา

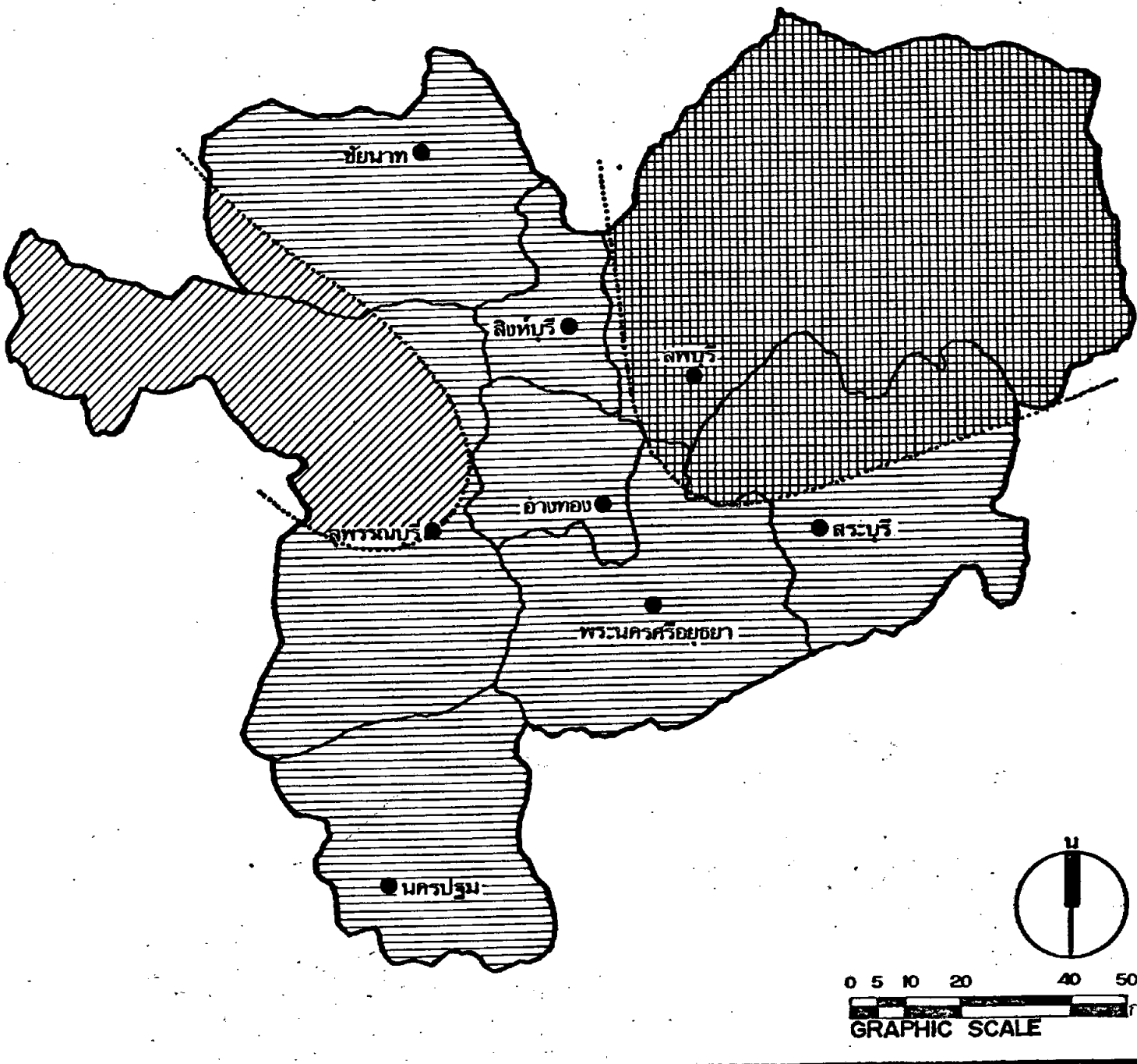
ร.อ. ทิชิต แรกชำนาญ
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา

แผนที่ทหาร พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23

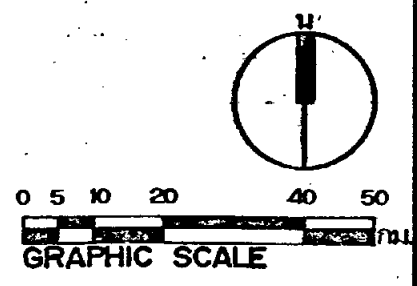
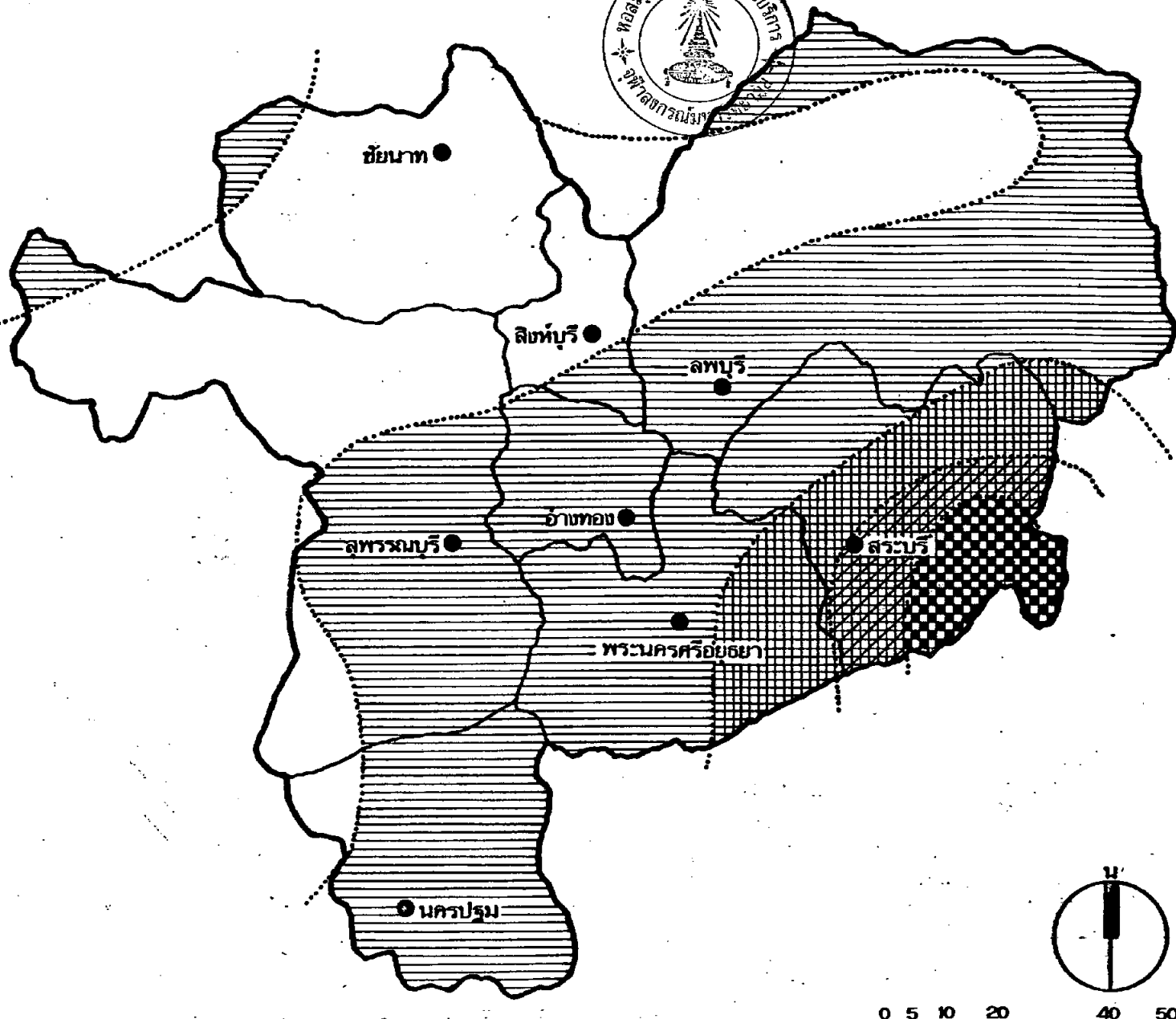
แผนที่ 2.10 รวม 19 แผ่น

**การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง**

แสดง การระบายของน้ำประจำปี . น.ม.	ผู้ทำการศึกษา ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัญลักษณ์ 800 - 1000 1000 - 1200 > 1200	ที่มา แผนที่ทหาร พ.ศ. 2515 วันที่ 14/3/23 แผนที่ 2:11 รวม 19 แผ่น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ปริมาณคน . มม.

- สัญลักษณ์ 1000 - 1200
- 1200 - 1400
- 1400 - 1600
- 1600 - 2000
- 2000 - 2400

ผู้ทำการศึกษา

ร.อ. ทิฆิถ แรกชำนาญ
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา แผนกที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23

แผ่นที่ 2 รวม 19 แผ่น

2.4.1 ความกดอากาศ (แผนที่แผ่นที่ 2.8 ตารางที่ 2.3)

ความกดอากาศในบริเวณพื้นที่โครงการทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยทั้งปี 1009.36 มิลลิบาร์ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.4.2 อุณหภูมิ (แผนที่แผ่นที่ 2.9 ตารางที่ 2.3)

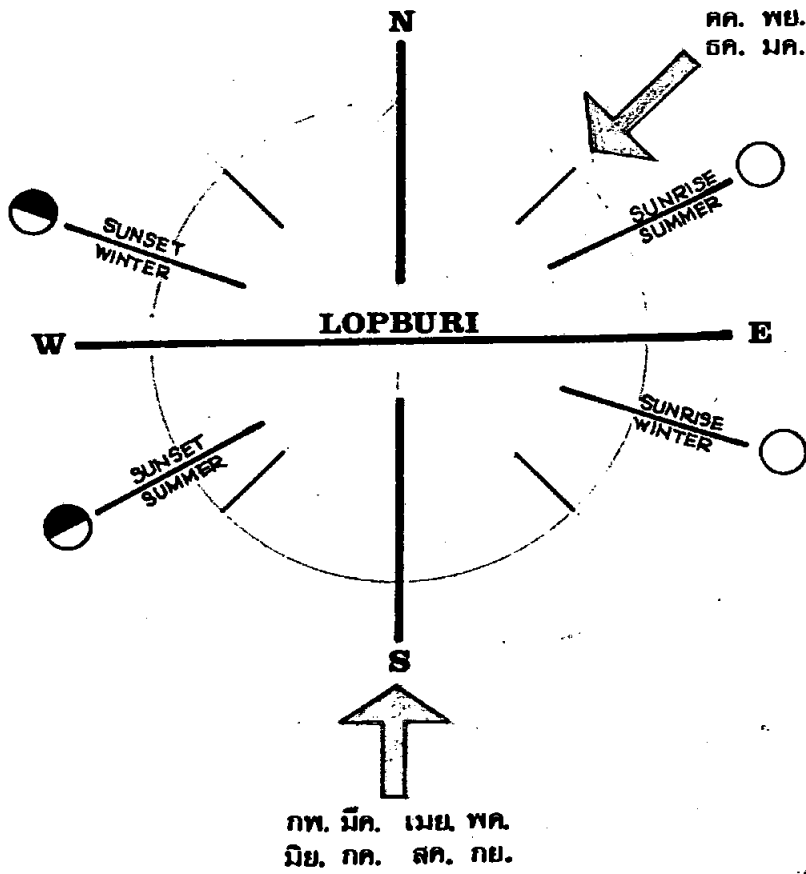
อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปี 28.3 °C เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดคือเดือนเมษายน เฉลี่ยได้ 37 °C และเดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนมกราคม วัดอุณหภูมิได้ 19 °C มีความแตกต่างระหว่างเดือนที่ร้อนที่สุดและหนาวที่สุด มีอุณหภูมิแตกต่างกัน 18 °C จากแผนที่แผ่นที่ 2.9 จะเห็นว่าอาณาบริเวณที่มีอุณหภูมิเฉลี่ย 28 - 30 °C ครอบคลุมพื้นที่โครงการเป็นอาณาบริเวณกว้างใหญ่ นอกจากด้านตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณพื้นที่โครงการ ซึ่งติดกับเทือกเขาเพชรบูรณ์ จะมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำกว่าคือ 26 - 28 °C

2.4.3 ความชื้นสัมพัทธ์ (แผนที่แผ่นที่ 2.10 ตารางที่ 2.3)

ความชื้นสัมพัทธ์ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณฝน ถ้ามีฝนตกมาก อากาศจะมีความชื้นสัมพัทธ์สูง จะเห็นว่าเดือนกันยายน ซึ่งมีฝนตกมากที่สุด จะมีความชื้นสัมพัทธ์สูงที่สุดคือ 94.4 % เดือนมกราคมเป็นเดือนที่มีฝนตกน้อย เมฆาจะใสนอยที่สุด (น้อยที่สุดคือเดือนธันวาคม) จะมีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดคือ 40.3 % และมีความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยตลอดทั้งปี 70.0 % จากแผนที่แผ่นที่ 2.10 จะเห็นว่าอาณาบริเวณส่วนใหญ่ของพื้นที่โครงการ มีความชื้นสัมพัทธ์อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยตลอดปี 70 - 75 % บริเวณตอนเหนือของโครงการบางส่วนจะมีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำกว่าคือเฉลี่ยตลอดปี 60 - 70 % ซึ่งก็เป็นบริเวณพื้นที่ที่ฝนตกน้อย

2.4.4 ปริมาณฝน (แผนที่แผ่นที่ 2.12 ตารางที่ 2.3)

ปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปี 1324 มิลลิเมตร ซึ่งฝนที่ตกประมาณ 90 % เนื่องจากอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ในช่วงนี้จะเป็นฤดูฝน พอเข้าเดือนพฤศจิกายน จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะเริ่มแห้งแล้งและเย็นลง ในช่วงฤดูต่าง ๆ ในบางปีอาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้าง ในบางปีในช่วงฤดูฝน จะมีฝนขาดไปเป็น

WIND , knots	มค.	กพ.	มีค.	เมษ.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	คค.	พย.	ธค.
PREVAILING WIND	NE	S	S	S	S	S	S	S	S	NE	NE	NE
MEAN WIND SPEED	5.4	6.0	7.0	6.6	5.6	5.9	5.3	5.2	4.3	4.8	5.7	6.4
MAX. WIND SPEED	45 NE	52 NE	45 SE	50 E,NE	40 N,SW	44 W	40 W	40 S	40 NE	33 NNE	45 ENE	45 E

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

 แสดง ความเร็วลม สัญญลักษณ์	ผู้ทำการศึกษา ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ที่มา กรมอุตุนิยมวิทยา พ.ศ. 2494-2518 วันที่ 14/3/23 แผ่นที่ 2.13 รวม 19 แผ่น

ระยะเวลาาน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดได้แก่ เดือนกันยายน วัดปริมาณน้ำฝนได้ 292.1 มิลลิเมตร และเดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุดได้แก่ เดือนธันวาคม วัดปริมาณน้ำฝนได้ 8.8 มิลลิเมตร จากแผนที่แผนที่ 2.12 จะเห็นว่าอาณาบริเวณส่วนใหญ่ของพื้นที่โครงการมีค่าเฉลี่ยทั้งปี 1200 - 1400 มิลลิเมตร ทางด้านบริเวณตะวันตกเฉียงเหนือ คือบริเวณอำเภอโคกสำโรง อำเภอบ้านหมี่ มีสภาพฝนตกน้อยกว่า คือฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1000 - 1200 มิลลิเมตร ส่วนบริเวณที่เป็นเทือกเขาใหญ่ติดกับจังหวัดนครนายก และจังหวัดนครราชสีมา (บริเวณด้านตะวันออกของจังหวัดสระบุรี) จะมีปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีสูงกว่าบริเวณอื่นคือ 2000 - 2400 มิลลิเมตร เนื่องจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดพาเอาความชื้นและฝนมาปะทะเทือกเขาใหญ่ ทำให้ฝนตกบริเวณนี้มากกว่าบริเวณอื่น ๆ ของพื้นที่โครงการ

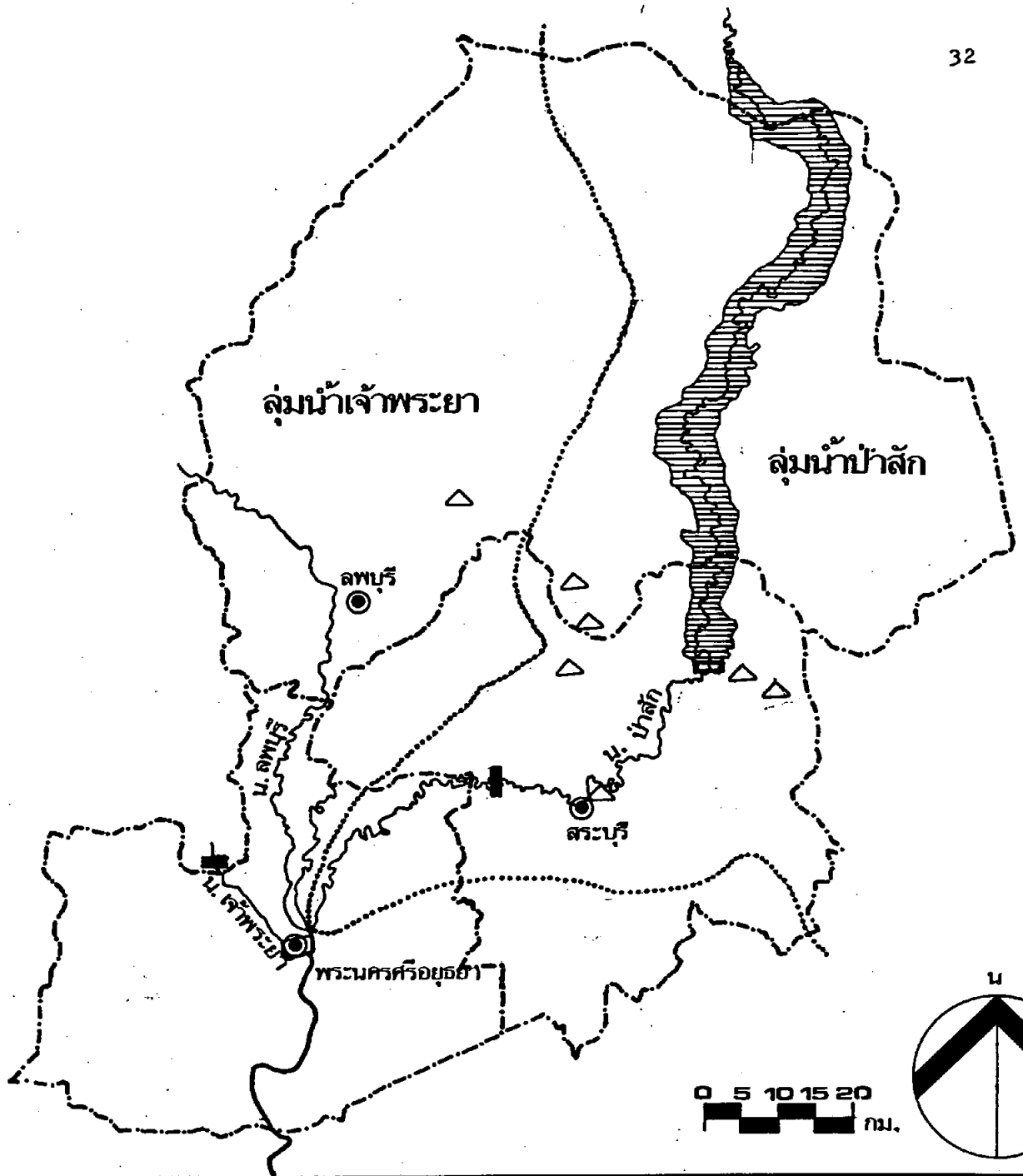
2.4.5 การระเหยของน้ำ (แผนที่แผนที่ 2.11 ตารางที่ 2.3)

โดยปกติระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ในระยะนี้ปริมาณน้ำฝนจะมากกว่าอัตราการระเหยของน้ำ เนื่องจากความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศสูง มีค่าการระเหยของน้ำเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนกันยายน 60.4 มิลลิเมตร และมีค่าการระเหยของน้ำเฉลี่ยสูงสุดในเดือนมกราคม 160.5 มิลลิเมตร เนื่องจากอากาศมีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ และปริมาณฝนเฉลี่ยน้อย

2.4.6 ลม (แผนที่แผนที่ 2.13)

เนื่องจากบริเวณที่ทำการวัดความเร็วและทิศทางลม อยู่ในบริเวณตัวเมืองลพบุรี และภูมิภาคประเทศซีกด้านตะวันตกของประเทศ มีเทือกเขาตะนาวศรีกั้น และทางทิศตะวันออกของพื้นที่โครงการมีลักษณะเป็นแนวเทือกเขากัน อาจทำให้ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เบี่ยงเบนไปบ้างในพื้นที่โครงการ จะมีระยะเวลาจากเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกันยายน มีค่าความเร็วลมเฉลี่ยปานกลางสูงสุดในเดือนมีนาคม 7.0 น็อต และความเร็วลมสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 52 น็อต จากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม ซึ่งคลาดเคลื่อนไปบ้างเฉพาะในพื้นที่โครงการ

สภาพภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบล จะได้แก่ช่วงฤดูหนาว ซึ่งในบริเวณพื้นที่โครงการอากาศกำลังเย็นสบาย โดยเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ คือในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนไปจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ เป็นระยะเวลา 3 เดือน แต่ในช่วงฤดูอื่น ๆ ไม่มีผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยวมากนัก อาจเป็นผลบวกในด้านที่นักท่องเที่ยวสามารถ

**การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง**

แสดง ทรพยากรณ์ผิวดิน

ผู้ทำการศึกษา

ร.อ. พิชิต แรกชำนาญ

- สัญลักษณ์**
- แม่น้ำ
 - จังหวัด
 - เขตลุ่มน้ำ
 - เขื่อนเก็บน้ำที่กำลังดำเนินการ
 - อ่างเก็บน้ำ
 - เขื่อนเก็บน้ำ

สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา แผนที่ทหาร

พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23

แผ่นที่ 214 รวม 19 แผ่น

ในฤดูฝน เช่นบริเวณน้ำตก แม่น้ำ ในขณะที่ฤดูฝนตกจะเป็นอุปสรรคบ้างในการท่องเที่ยว แต่ก็ไม่มากนัก ถ้าเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ เช่น ภาคใต้มีฝนตกชุกมาก ทำให้มีอุปสรรคในการท่องเที่ยว หรือสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เช่นชายทะเลหัวหินจะสามารถเล่นน้ำได้ในฤดูร้อน ในฤดูฝนอาจได้รับอันตรายจากคลื่นแรง แมงกะพรุนทำให้คัน เป็นต้น จะเห็นว่าในพื้นที่โครงการมีศักยภาพสูงกว่าในด้านการท่องเที่ยว เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มส่วนใหญ่ ทำให้เกิดสภาพภูมิอากาศที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว และสามารถท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล ตรงกันข้ามกับพื้นที่โครงการจะได้ผลบวกจากสภาพภูมิอากาศที่เป็นอยู่มากกว่าที่ใด ๆ ในประเทศ

2.5 ทรัพยากรน้ำผิวดิน

ตามที่ได้กล่าวในข้อ 2.3.3 บริเวณพื้นที่โครงการประกอบด้วยแม่น้ำหลายสายไหลจากตอนเหนือของประเทศ มาบรรจบกันในบริเวณพื้นที่โครงการคือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำน้อย แม่น้ำลพบุรี ดังแผนที่แผ่นที่ 2.14. สามารถแบ่งลุ่มน้ำออกเป็นลุ่มน้ำใหญ่ ๆ ได้ 2 ลุ่มน้ำคือ ลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2.5.1 ลุ่มน้ำป่าสัก

ลุ่มน้ำป่าสักส่วนที่อยู่ในพื้นที่โครงการครอบคลุม มีพื้นที่ประมาณ 50 % ของพื้นที่โครงการต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ ครอบคลุมพื้นที่โครงการคืออำเภอชัยบาดาล กิ่งอำเภอท่าหลวง อำเภอพัฒนานิคมในจังหวัดลพบุรี และอำเภอแก่งคอย อำเภอเมือง อำเภอเสนาห์ ในจังหวัดลพบุรี ไหลเข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านอำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง และอำเภอพระนครศรีอยุธยา แหล่งน้ำบริเวณดังกล่าวจะมีปริมาณมากในช่วงฤดูฝนตกชุก แต่จะมีปริมาณลดลงต่ำอย่างมากในช่วงฤดูแล้ง สภาพการไหลประโชยชนจากแหล่งน้ำดังกล่าวยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากพื้นที่ทั้งสองฝั่งลำน้ำมีระดับค่อนข้างสูง และมีระดับความลาดเทจากตัวลำน้ำค่อนข้างมากสำหรับในพื้นที่โครงการชลประทาน ได้ดำเนินการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักคือโครงการป่าสักใต้ และโครงการป่าสักตอนเหนือขึ้นไปมีโครงการที่จะดำเนินการโดยที่จะชักน้ำจากแม่น้ำโขง เข้าสู่แม่น้ำป่าสัก และทำเขื่อนกักน้ำในบริเวณอำเภอแก่งคอย จะทำให้ปริมาณน้ำในลำน้ำสูงขึ้น และมากขึ้น ในขณะที่กำลังดำเนิน

การศึกษาความเป็นไปได้โดยู่ คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากแม่น้ำแห่งนี้มากในพื้นที่โครงการ

2.5.2 ลุ่มน้ำเจ้าพระยา

ลุ่มน้ำเจ้าพระยาส่วนที่อยู่ในพื้นที่โครงการครอบคลุม พื้นที่ประมาณ 50 % ของพื้นที่โครงการ คือแม่น้ำเจ้าพระยามีต้นกำเนิดมาจากแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ทางภาคเหนือของประเทศไทย ไหลมาบรรจบกันบริเวณปากน้ำโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์ และไหลลงสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่โครงการ

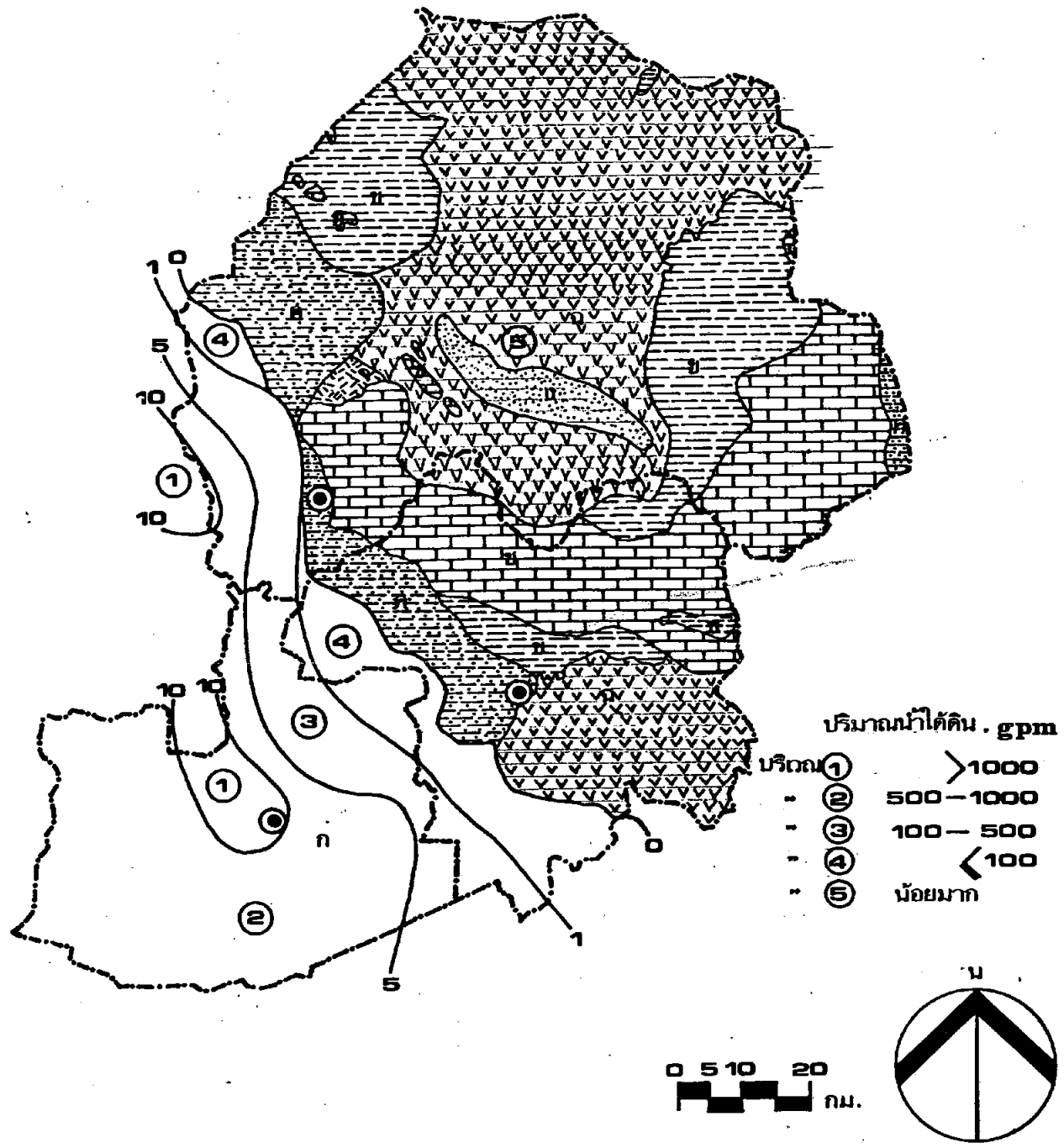
นอกจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลุ่มน้ำป่าสัก จะประกอบด้วยลำน้ำต่าง ๆ ที่เกิดตามธรรมชาติแล้ว ในบริเวณยังประกอบด้วยลำห้วย อ่างเก็บน้ำ เช่น อ่างเก็บน้ำเขาพุคา อ่างเก็บน้ำห้วยส้ม อ่างเก็บน้ำห้วยชัยเหล็กในจังหวัดลพบุรี ซึ่งถูกนำมาใช้ในการชลประทานในรูปของอ่างเก็บน้ำ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สวยงาม นอกจากนี้ยังมีคลองส่งน้ำชลประทานสายสำคัญ คือคลองชลประทานอนุศาสนันท์ ซึ่งมีขนาดกว้างใหญ่ ไหลผ่านจังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี เพื่อใช้สำหรับชลประทาน คมนาคม และใช้อุปโภค บริโภค ในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี โดยนำไปผลิตเป็นน้ำประปา

ในการพัฒนาทรัพยากรน้ำในพื้นที่โครงการจะมีผลกระทบในทางบวกเป็นส่วนใหญ่ คือจะทำให้ปริมาณน้ำในแม่น้ำสม่ำเสมอทุกฤดู จะมีส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำเป็นอย่างมาก โดยจะสามารถทำให้การเดินทางเรือ ในแม่น้ำทำได้ทุกฤดูกาล จะเห็นว่าลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทำให้เกิดแหล่งทรัพยากรน้ำผิวดินที่มีปริมาณมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว การลงทุนในด้านการจัดหาน้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภค ใช้เงินทุนที่ต่ำกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ เช่นพหยา จวเป็นต้องสร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อนำน้ำนั้นมาเพื่อบริการแก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการขยายตัวของชุมชนเมือง

2.6 ธรณีวิทยา และทรัพยากรน้ำใต้ดิน (แผนที่แผ่นที่ 2.15)

2.6.1 ลักษณะทางธรณีวิทยา ในพื้นที่โครงการสามารถแบ่งลักษณะทางธรณีวิทยาได้

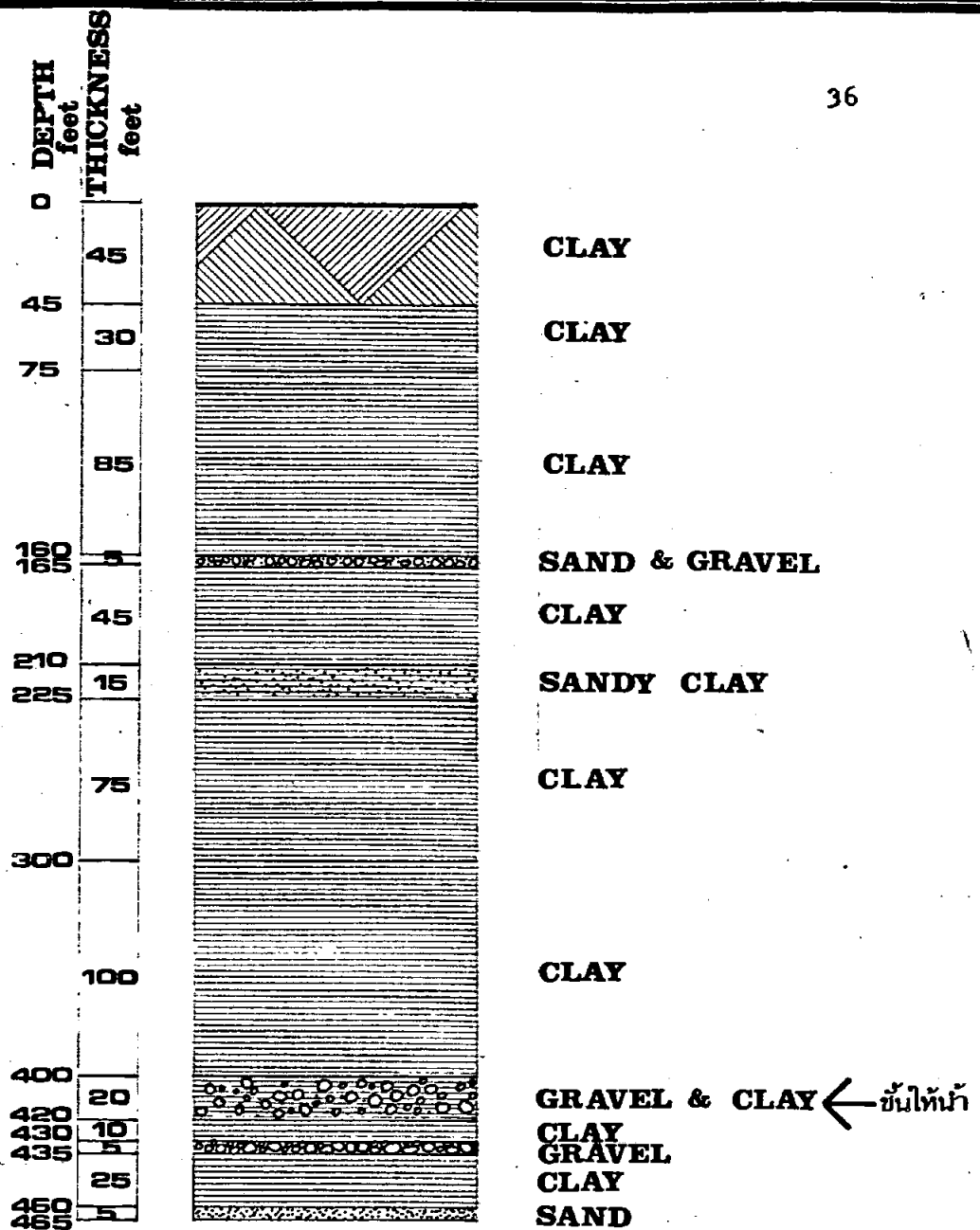
7 ลักษณะ คือ

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

<p>แสดง ธรณีวิทยา ทรัพยากรน้ำใต้ดิน</p>	<p>ผู้ทำการศึกษา</p>	<p>ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ</p>																
<p>สัญลักษณ์</p> <table border="0"> <tr> <td></td> <td>ก</td> <td></td> <td>จ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ข</td> <td></td> <td>ฉ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ค</td> <td></td> <td>ช</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ง</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		ก		จ		ข		ฉ		ค		ช		ง				<p>สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
	ก		จ															
	ข		ฉ															
	ค		ช															
	ง																	
	<p>ที่มา กรมทรัพยากรธรณี</p>	<p>พค 2521</p>																
	<p>วันที่ 14/3/23</p>	<p>แผนที่ 2.15 รวม 19 แผ่น</p>																

I 16667712

SECTION

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

 แสดง โครงสร้างชั้นดิน บริเวณเกาะเมือง พระนครศรีอยุธยา	ผู้ทำการศึกษา ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ
	สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัญญลักษณ์	ที่มา กรมทรัพยากรธรณีวิทยา พ.ศ. 2521
	วันที่ 14/3/23 แผนที่ 2.16 รวม 19 แผ่น

2.6.1.1 บริเวณ ก. CHAO PHRAYA AQUIFERE (ชั้นกักเก็บน้ำ "เจ้าพระยา") แหล่งสะสมตัวบริเวณแม่น้ำ ปากแม่น้ำ บริเวณน้ำตื้น ยุค Holocene ชั้นของทรายและกรวดรวมกันเป็นชั้นกักเก็บน้ำ โดยมีชั้นดินเหนียวบาง ๆ อัดตัวแน่นชั้นอยู่ อาจกล่าวได้ว่าอย่างน้อยยังประกอบด้วย 2 ชั้นน้ำย่อย ได้แก่ชั้นน้ำบางกอก และชั้นน้ำพระประแดง ซึ่งจะพบได้ในบริเวณที่ราบภาคกลางตอนล่าง ในพื้นที่โครงการคือบริเวณจังหวัดลพบุรีด้านทิศตะวันตก จังหวัดสระบุรีด้านทิศตะวันตก และจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งจังหวัด ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งคือ มีดินเหนียวที่มีกำเนิดจากการสะสมตัวในน้ำทะเล (Marine Clay) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในชื่อของ "Bangkok Clay" หนาประมาณ 25 - 30 เมตร วางทับอยู่บนชั้นน้ำ เจ้าพระยาครอบคลุมตั้งแต่ลาวไทยขึ้นไปทางตอนเหนือเป็นระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร ซึ่งครอบคลุมถึงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตัวอย่างลักษณะธรณีวิทยาในบริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ในแผนที่แผ่นที่ 2.16 ซึ่งทำการเจาะสำรวจบริเวณโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา โดยกรมทรัพยากรธรณีวิทยา เมื่อ พ.ศ.2521

2.6.1.2 บริเวณ ข. LOWER KHORAT AQUIFERS (ชั้นกักเก็บน้ำโคราชตอนล่าง ยุค Upper Triassic ถึง Jurassic) ประกอบด้วยชั้นหินทรายที่มีแร่ Mica สูง และหินดินดานสลับกันเป็นชั้น ๆ สีนํ้าตาลเข้ม ถึงนํ้าตาลปนเทา ในพื้นที่โครงการคือบริเวณอำเภอแก่งคอยบางส่วน อำเภอเมืองสระบุรีบางส่วน อำเภอเสนาไห้บางส่วน และอำเภอพระพุทธบาทบางส่วน

2.6.1.3 บริเวณ ค. PHANOM THUAN AQUIFERS (ชั้นกักเก็บน้ำ "พนมทวน" ยุค Upper Tertiary ถึง Pleistocene) โดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็น Terrace ต่ำ ๆ ซึ่งมีพื้นผิวค่อนข้างจะราบเรียบ ประกอบด้วยแหล่งสะสมตัว ในหุบเขาอันเกิดจากการเคลื่อนตัวของชั้นหินทั้งสองข้างของ The Lower Central Plain แหล่งสะสมตัวดังกล่าวประกอบไปด้วยตะกอนหลายชนิดได้แก่ ชั้นดินเหนียวหนา ชั้นเศษหินแกรนิต ชั้นทรายที่ไม่มีการคัดขนาดกรวด และเศษหินขนาดใหญ่อื่น ๆ ในพื้นที่โครงการคือบริเวณอำเภอบ้านหมี่ อำเภอเมืองลพบุรี อำเภอพระพุทธบาทบางส่วน อำเภอเสนาไห้ อำเภอบ้านหมอ และอำเภอหนองแคบางส่วน ซึ่งมีบริเวณที่มีทรายและกรวดแทรกอยู่ ซึ่งมักจะให้น้ำได้ดี ความหนาของแหล่งสะสมตัวมีตั้งแต่ประมาณ 15 - 60 เมตร หรือมากกว่า

2.6.1.4 บริเวณ ง. MIDDLE KHORAT AQUIFERS (ชั้นกักเก็บน้ำโคราชตอนกลาง ยุค Jurassic) ประกอบด้วยหินทรายและหินกรวด (มน) สีเทา—เหลือง สีชมพู—เทา ในพื้นที่โครงการคือบริเวณอำเภอพัฒนานิคมบางส่วน และอำเภอโคกสำโรงบางส่วนในจังหวัดลพบุรี

2.6.1.5 บริเวณ จ. GRANITIC AQUIFERS ประกอบด้วยหินแกรนิต แกรโนไดออไรต์ และหินอัคนีอื่น ๆ น้ำบาดาลอาจได้ตามรอยแตก หรือช่องว่างที่เกิดจากการสลายตัวของแร่บางชนิด ประมาณ 0-30 แกลลอนต่อนาที บางครั้งอาจได้ถึง 50 แกลลอนต่อนาที ในพื้นที่โครงการคือบริเวณทางตอนใต้ของอำเภอโคกสำโรง

2.6.1.6 บริเวณ ฉ. VOLCANIC AQUIFERS (หินภูเขาไฟ) ได้แก่พวก Andesite, Rhyolite, Tuff, Agglomerate และ Pyroclastic Rocks ซึ่งอยู่ในจุดต่าง ๆ กัน รวมทั้งหิน Basalt โดยทั่วไปจะมีเนื้อแน่นไม่ค่อยมีรอยแตก น้ำบาดาลจะพบได้ตามรอยแตก ปริมาณน้ำไม่เกิน 30 แกลลอนต่อนาที เว้นแต่กรณียกเว้นบางแห่ง ในพื้นที่โครงการคือตอนกลางของจังหวัดลพบุรี ในแนวทิศเหนือถึงตอนใต้ของจังหวัด

2.6.1.7 บริเวณ ช. CARBONATE AQUIFER ประกอบด้วยหินปูนยุค Permocarboriferous และหินปูนยุค Ordovician โดยเฉพาะหินปูนในชุดลพบุรี จะมีชั้นหนาครอบคลุมพื้นที่โครงการในบริเวณคานหินตตะวันตกของจังหวัดลพบุรี และคานเหนือของจังหวัดสระบุรี ครอบคลุมไปถึงอำเภอเมืองลพบุรี

2.6.2 ปริมาณน้ำใต้ดินบริเวณพื้นที่โครงการ

2.6.2.1 บริเวณที่ 1 ชั้นสะสมตัวของกรวดและทรายที่หนาที่สุด มากกว่า 1,000 แกลลอนต่อนาที คุณภาพน้ำดี เมื่อเจาะบ่อที่มีความลึกมากกว่า 180 เมตร ดูโครงสร้างชั้นดินในแผนที่แผ่นที่ 2.16

2.6.2.2 บริเวณที่ 2 ชั้นสะสมตัวของกรวดและทรายที่ปานกลางประมาณ 500-1,000 แกลลอนต่อนาที และคุณภาพน้ำดี เมื่อเจาะบ่อที่มีความลึกมากกว่า 150 เมตร

2.6.2.3 บริเวณที่ 3 ชั้นสะสมตัวของทรายซึ่งมีกรวดปะปนอยู่บ้าง หนาประมาณ 100-500 แกลลอนต่อนาที คุณภาพน้ำดี เมื่อเจาะบ่อที่มีความลึก 150 เมตร หรือตื้นกว่า

2.6.2.4 บริเวณที่ 4 ชั้นสะสมตัวของทรายที่มีกรวดหรือดินเหนียวแทรกอยู่ เป็นบริเวณที่หน้าคอนขางน้อย เนื่องจากมีชั้นหินดานอยู่ชั้น หนาประมาณ 100 เมตรลอนต่อนาที หรือน้อยกว่าคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี

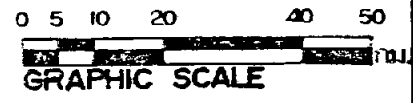
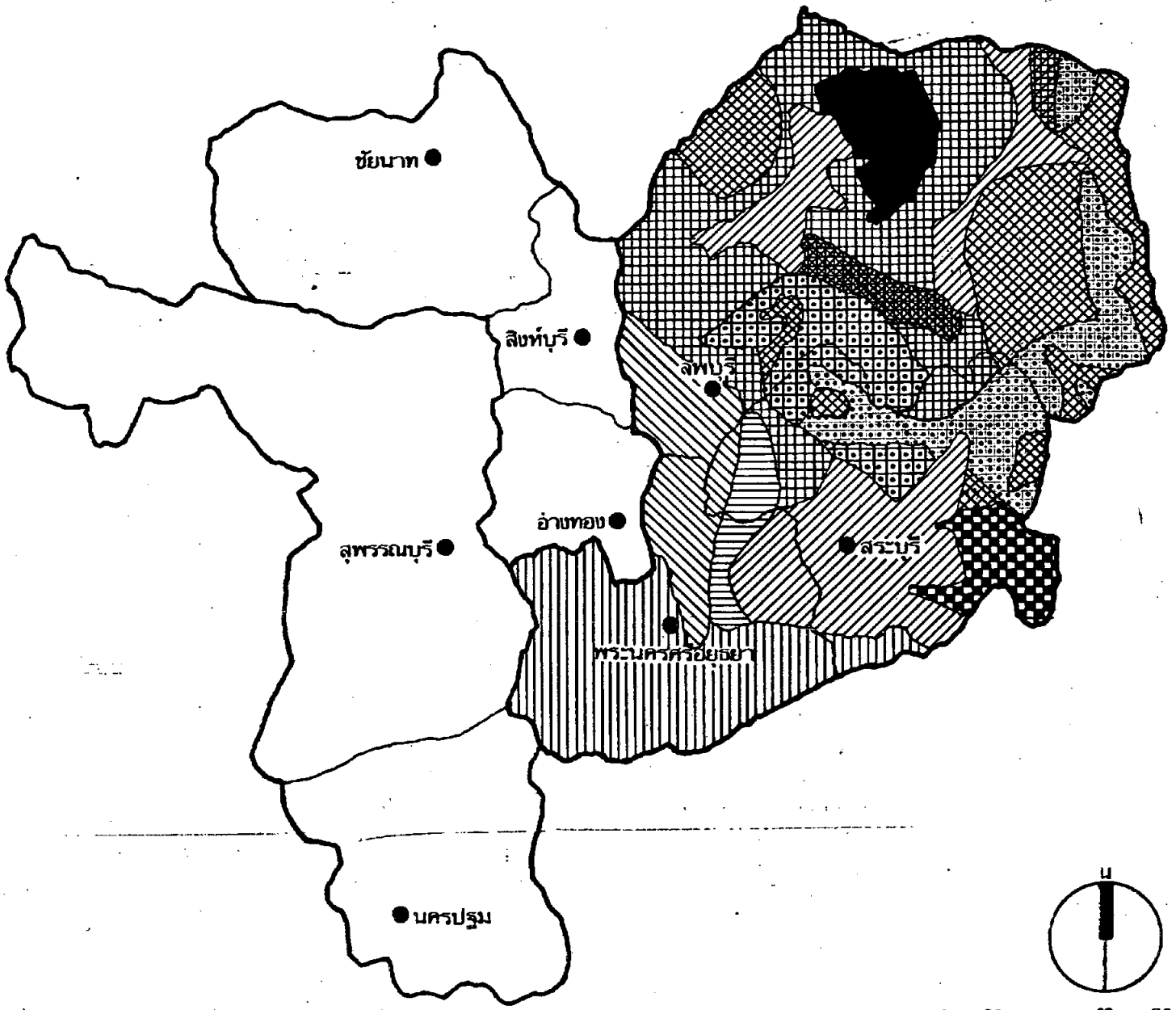
2.6.2.5 บริเวณที่ 5 ชั้นสะสมตัวของชั้นหิน ซึ่งมีบางส่วนเป็นทรายแทรกอยู่ หนาประมาณน้อยมาก หรือเกือบเรียกว่าไม่หนาเลย เมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณอื่น

ทรัพยากรน้ำใต้ดินในพื้นที่โครงการ ขณะนี้มีการนำน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้น้อยมาก นอกจากนำมาใช้อุปโภค บริโภค ในบริเวณเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา ร่วมกับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากการผลิตน้ำประปาด้านน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ต้องเสียค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิตน้ำ สะอาดสูงกว่าน้ำจากบ่อบาดาล หึ่งน้ำบาดาลจะมีผลกระทบต่อท่อทองเหลืองบ้าง ในเมื่อได้ทำการ พัฒนาการทองเหลืองในพื้นที่โครงการ ปัจจุบันปรากฏว่า น้ำประปาที่ใช้ภายในเขตเทศบาลไม่พอใช้ จะต้องมีการขยายกำลังการผลิต และปริมาณการผลิต เพื่อรองรับประชากรที่เพิ่มขึ้น และนักทองเหลือง ที่มาพักมากขึ้น น้ำบาดาลจะมีส่วนในการพัฒนาการทองเหลืองในด้านที่เกี่ยวกับ ต้นทุนในการผลิต หึ่ง ต้นทุนในการผลิตน้ำบาดาลในระยะยาวจะถูกกว่า และให้คุณภาพดีกว่าน้ำที่นำมาจากแม่น้ำ เพื่อใช้ ผลิตน้ำประปา จากแผนที่แผนที่ 2.15 จะเห็นได้ว่าตัวเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา จะอยู่ ในบริเวณที่มีทรัพยากรน้ำใต้ดินมากที่สุด

ในด้านการพัฒนาการทองเหลือง ปัญหาเรื่องน้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภคเป็นปัญหาใหญ่ในโครงการพัฒนาการทองเหลืองอื่น ๆ ดังเช่นพหยา ตามที่ได้กล่าวมาในเรื่องทรัพยากรน้ำผิวดิน สำหรับน้ำ ใต้ดินในพื้นที่โครงการ ซึ่งมีปริมาณสูงมากและมีอย่างเพียงพอ ซึ่งจะมีศักยภาพสำหรับการพัฒนาต่อไปทั้งทางด้านการทองเหลืองและในแง่การขยายตัวของประชากร ปัญหาน้ำจะไม่เกิดขึ้นในพื้นที่โครงการอย่างแน่นอน จะทำให้ลดต้นทุนในการพัฒนาการทองเหลืองลงอย่างมาก

2.7 ทรัพยากรที่ดิน

2.7.1 ลักษณะดินทั่วไป (แผนที่แผนที่ 2.17) บริเวณพื้นที่โครงการประกอบด้วย บริเวณต่าง ๆ ดังนี้คือ

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

แสดง ลักษณะดินทั่วไป

สัญลักษณ์

	1		7
	2		8
	3		9
	4		10
	5		11
	6		12

ผู้ทำการศึกษา

ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ
สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา แผนที่ทหาร พ.ศ. 2515

วันที่ 14/3/23 แผนที่ 2:77 รวมา 9 แผ่น

2.7.1.1 ดินเหนียวที่มีการระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

- บริเวณที่ 1 ดิน Alluvial เป็นดินที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของน้ำจืดพัดพามาทับถม ลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่นเล็กน้อย
- บริเวณที่ 2 ดิน Alluvial (ดินเป็นกรดจัดเนื่องจากมีกรดกำมะถันสูง) เป็นดินใหม่ที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำกร่อย ลักษณะพื้นที่ราบลุ่ม
- บริเวณที่ 3 ดิน Alluvial เป็นดินที่เกิดจากอิทธิพลน้ำทะเลพัดพามาทับถมลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม บริเวณพื้นที่จะครอบคลุมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเกือบทั้งหมด ส่วนจังหวัดสระบุรีและลพบุรีจะครอบคลุมพื้นที่บริเวณด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นบางส่วน

2.7.1.2 ดินที่มีการระบายน้ำเร็วถึงดีส่วนใหญ่เป็นดินร่วนถึงดินทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

- บริเวณที่ 4 ดิน Low-Humic Sley เป็นดินค่อนข้างใหม่ถึงเก่า เกิดจากอิทธิพลของน้ำจืดพัดพามาทับถม ลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่น บริเวณครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสระบุรีประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ และพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือบางส่วน จังหวัดลพบุรีบริเวณที่ลุ่มริมแม่น้ำป่าสัก

2.7.1.3 ดินร่วนและดินเหนียวที่มีการระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี มีอนุภาคปานกลางถึงสูง มีความอุดมสมบูรณ์สูง

- บริเวณที่ 5 ดิน Grumusols รวมทั้งดินชนิดอื่น ๆ ที่มีสีค้ำ ประกอบด้วยดินเหนียวที่มีการหดตัวหรือขยายตัวสูงเป็นดินที่เกิดมาจากตะกอนของแม่น้ำพัดพามาทับถม ที่มี Marl และหิน Basalt ลักษณะภูมิประเทศราบเรียบหรือสูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่น
- บริเวณที่ 6 ดิน Rendzinas และดิน Brown Forest ที่เกิดจากตะกอนของแม่น้ำที่มี Marl หรือหินปูนสูงมาทับถม พื้นที่เป็นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ

บริเวณที่ 7 ดิน Red-Brown Earths เกิดจากการสลายตัวของหินที่มีคุณสมบัติเป็นค่าส่วนใหญ่เป็นหินปูน ลักษณะพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่น พื้นที่ส่วนใหญ่ครอบคลุมจังหวัดลพบุรีประมาณ 70 % และทางคานตอนเหนือของจังหวัดสระบุรี

2.7.1.4 ดินเหนียวและดินร่วนที่มีการระบายน้ำดี มีอนุภาคค่าต่ำ มีความอุดม

สมบูรณ์ค่า

บริเวณที่ 8 ดิน Red-Yellow Podzolic เป็นดินเก่าที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำจืดพัดพามาทับถม ลักษณะพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ เป็นลูกคลื่น

บริเวณที่ 9 ดิน Red-Yellow Podzolic เป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินพวกที่มีคุณสมบัติเป็นกรด ลักษณะพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ ถึงสูงชัน พื้นที่ครอบคลุมตอนกลางของจังหวัดลพบุรีบางส่วนทางตอนเหนือบางส่วน

2.7.1.5 ดินที่เกิดบนเขา ภูเขาหรือที่ราบสูง

บริเวณที่ 10 ดินที่เกิดตามที่สูงชัน จากการสลายตัวของหินพวก Intermediate หรือ Acid Rocks ส่วนใหญ่เป็นดิน Red-Yellow Podzolic และเป็นดิน

บริเวณที่ 11 ดินที่เกิดตามที่สูงชันส่วนใหญ่เป็นพวกหินปูนอย่างหายาบ มีดิน Red-Brown Earths อยู่บาง

บริเวณที่ 12 ดินที่เกิดจากภูเขาไฟ ส่วนมากคั้นยังไม่มีการจำแนกดิน ลักษณะพื้นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ ถึงสูงชัน พื้นที่ครอบคลุมคานตะวันออกของพื้นที่โครงการ

บริเวณพื้นที่โครงการประกอบด้วยลักษณะดินโดยทั่วไปถึง 12 ลักษณะ เนื่องจากมีภูมิประเทศที่แตกต่างกันในพื้นที่โครงการมาก ลักษณะดินดังกล่าวนี้จะมีส่วนสัมพันธ์กับการใช้ที่ดิน มีผลถึงสภาวะเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะได้อธิบายในบทต่อไป

2.7.2 การใช้ที่ดิน ตารางที่ 2.3

การใช้ที่ดินในเขตพื้นที่โครงการทั้งหมด 11,995.22 ตารางกิโลเมตร ในปัจจุบันอาจจำแนกได้กว้าง ๆ คือ พื้นที่ป่าไม้ 818 ตารางกิโลเมตร (6.82 %) พื้นที่การเกษตร 8,502.4 ตารางกิโลเมตร (70.88 %) และพื้นที่ใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ เช่นที่อยู่อาศัย ที่โล่ง ที่ทิ้งร้างไม้ไผ่ทำการเกษตรเนื่องจากความแห้งแล้ง (โดยเฉพาะในจังหวัดลพบุรี) 2,674.80 ตารางกิโลเมตร (22.3 %) จะเห็นได้ว่าบริเวณพื้นที่โครงการส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร รายละเอียดแต่ละจังหวัดดูตารางที่ 2.3

คุณภาพดินและรูปแบบการใช้ที่ดินในระดับมหภาคของพื้นที่โครงการ นับว่าเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือเป็นดินที่เหมาะสมแก่การเกษตรบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นแหล่งผลิต เป็นอูข้าว อู่น้ำของประเทศ ทำให้คนไทยไม่ต้องส่งผลผลิตทางอาหารจากท้องที่อื่น ๆ ทำให้ประหยัดต้นทุนในด้านการขนส่ง รายได้จะตกแก่พื้นที่โครงการอย่างมาก ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณนี้จะเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบการตั้งถิ่นฐานชุมชน ทำให้เกิดประเพณีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศอย่างเด่นชัด เช่น เพลงเรือ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นต้น

รูปแบบการใช้ที่ดินในระดับจุลภาค จะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมากในด้านโบราณสถานและศาสนสถาน เนื่องจากในพื้นที่โครงการมีอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้รูปแบบการใช้ที่ดินอาจจะทำลายคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวก็ได้ จะได้ว่าเพราะที่ในบทที่ว่าด้วยความพร้อมของเมืองต่อไป

ตารางที่ 2.4 แบบแผนการใช้ที่ดิน รายจังหวัดปี 2517, ตารางกิโลเมตร

จังหวัด	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้		พื้นที่ทำการเกษตร		พื้นที่อื่น ๆ	
		กม ² จำนวน	%	กม ² จำนวน	%	กม ² จำนวน	%
พระนครศรีอยุธยา	2,481.15	—	—	2,289.6	92.28	191.55	7.72
สระบุรี	3,353.0	289	8.62	2,358.4	70.35	705.6	21.03
ลพบุรี	6,161.07	529	8.59	3,854.4	62.56	1,777.67	28.85
รวมทั้งโครงการ	11,995.22	818	6.82	8,502.4	70.88	2,674.82	22.3

ที่มา : กองเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกองแผนงาน กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.8 ทรัพยากรแร่ (แผนที่แผนที่ 2.18)

พื้นที่โครงการมีแร่ธาตุที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจหลายแห่ง แต่บางแห่งก็มีปริมาณน้อย ไม่สามารถเปิดเป็นเหมืองแร่ได้

2.8.1 แร่เหล็ก เตาที่พบ ได้แก่แหล่งที่เขาคับควาย ตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง และแหล่งที่เขาวง อำเภอเมือง ปัจจุบันเปิดเป็นเหมือง คุณภาพแร่ประมาณ 60 %

2.8.2 ทองแดง มีปริมาณไม่มากพอที่จะเปิดเป็นเหมือง พบที่บริเวณเขาพระบาทน้อย ในเขตกองบิน 2 และบริเวณเขาวงพระจันทร์

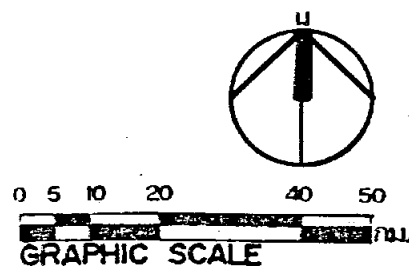
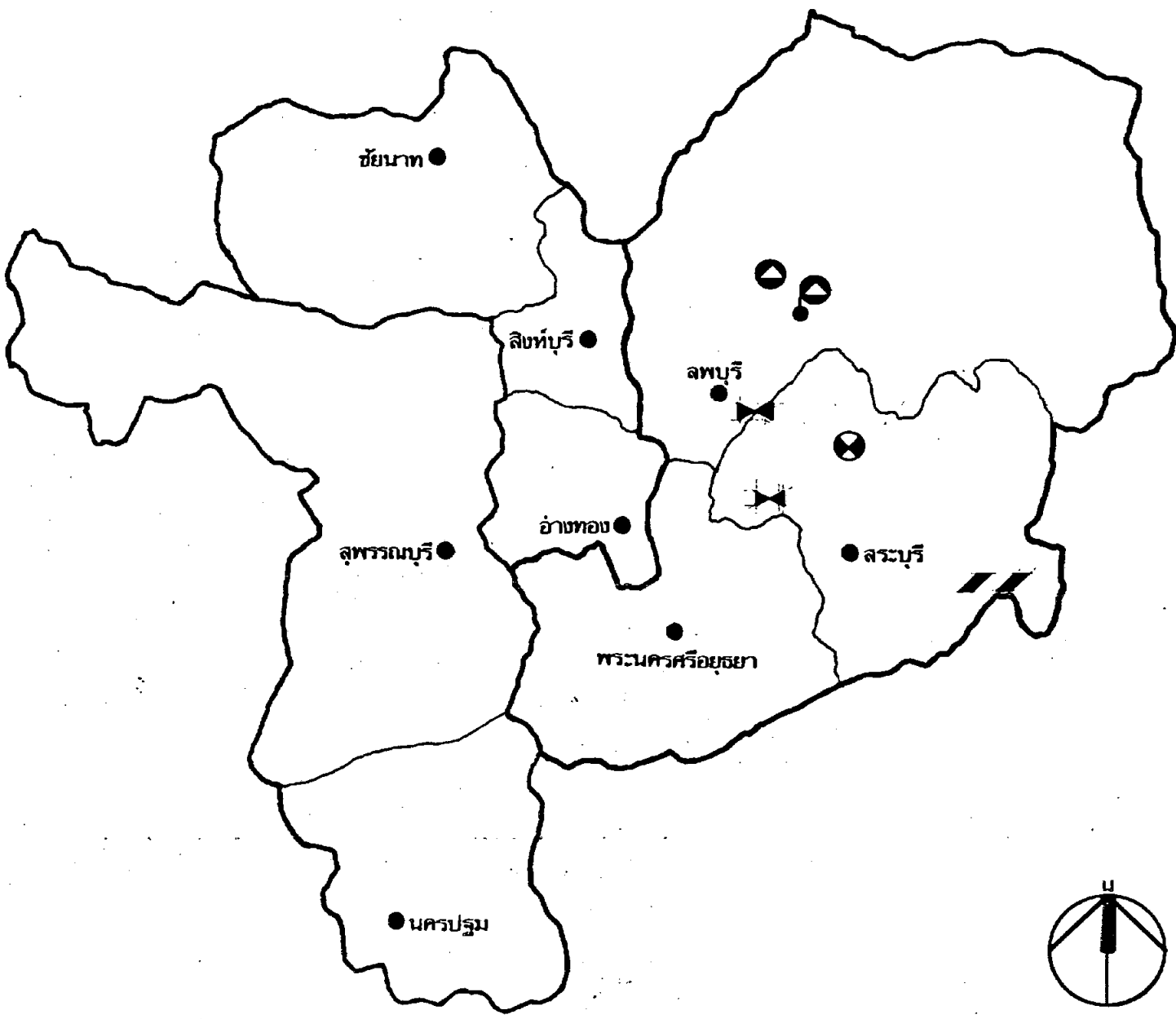
2.8.3 ดินมาร์ล แหล่งที่สำคัญคือบริเวณบ้านหินสองก้อน ตำบลทะเลชุบศรในเขตอำเภอ เมืองลพบุรี และตำบลบ้านหม้อ อำเภอบ้านหม้อ เนื้อที่ 1,400 ไร่ ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตปูนซีเมนต์ ของโรงงานปูนซีเมนต์บางซื่อ กรุงเทพมหานคร และโรงงานที่ท่าลาน อำเภอบ้านหม้อ ของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด

2.8.4 พลวง แหล่งที่พบบริเวณ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ปริมาณไม่มากพอเปิดเป็น เหมืองได้

2.8.5 หินสบู่ หินสบู่พบที่เขาค้อ อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี คุณภาพยังไม่ดีพอ ทรัพยากรแร่ในบริเวณโครงการ มีข้อจำกัดหลายประการ เนื่องจากปริมาณแร่ใน ประเด็นการทองเที่ยวนี้ยังไม่มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อการทองเที่ยว เพราะแร่ส่วนใหญ่ เป็นแร่อุตสาหกรรม ไม่ใช่ไฮดรคาร์บอน จึงไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและเหมืองก็มีขนาดเล็ก

2.8.6 อุตสาหกรรมหิน บริเวณตำบลพุดเต อำเภอเมืองสระบุรี มีอุตสาหกรรมย่อยหิน และโรงงานผลิตหินอ่อนและทำปูนขาว ซึ่งทำให้ก่อปัญหาสภาพแวดล้อมเนื่องจากฝุ่นหินทำความรบกวน แกรรายกรใกล้เคียง และผู้สัญจรบนถนนพหลโยธิน ช่วง พุดเต-พระพุทธบาท เป็นอันมากโดยเฉพาะใน ฤดูร้อน

โดยทั่วไป ผลกระทบต่อการทองเที่ยวจะมีน้อยกว่าบริเวณอื่นของประเทศ เช่น พังงา ภูเก็ต จะมีปัญหาในคานเหมืองแร่ ที่มีผลกระทบต่อการใช้ที่ดิน การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การ

**การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง**

<p>แสดง ทรัพยากรแร่</p>	<p>ผู้ทำการศึกษา</p>	<p>ร.อ.พิชิต แรกชำนาญ</p> <p>สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<p>สัญลักษณ์ ● จังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ท้องแดง ▲ เหล็ก ⊗ พลวง ⊕ ดินมาร์ล ▨ หินสับ 		<p>ที่มา กรมทรัพยากรธรณี</p>
<p>วันที่ 14/3/23</p>		<p>แผนที่รวม 19 แผ่น</p>

ทำลายสภาพแวดล้อม ตรงกันข้ามในบริเวณโครงการทรัพยากรแร่ ที่มีจำนวนน้อย จะเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทางอ้อม จากปัญหาความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน และสภาพแวดล้อม

2.9 ทรัพยากรป่าไม้ (แผนที่แผนที่ 2.19)

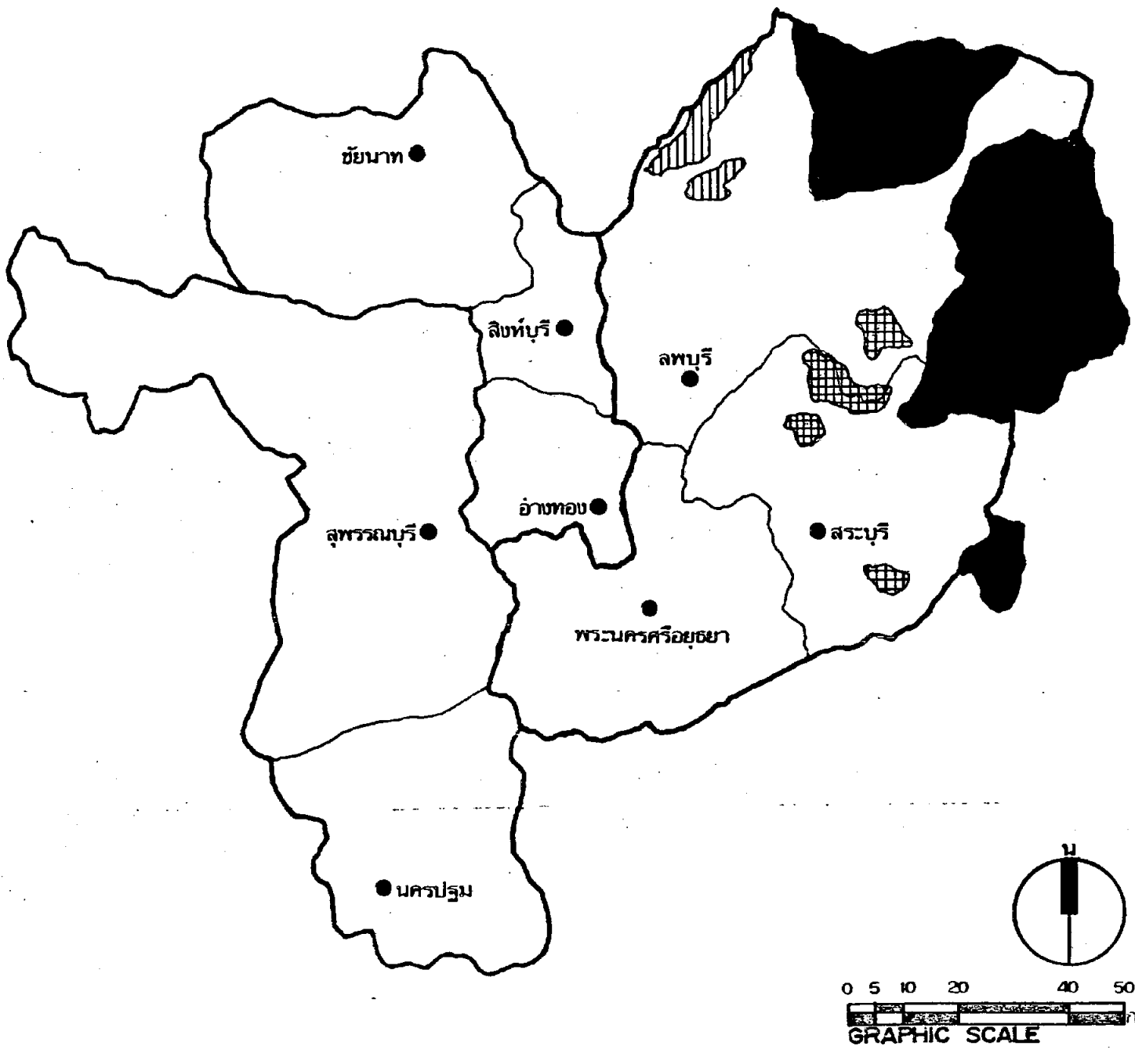
ในบริเวณพื้นที่โครงการ 11,995.22 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ป่าไม้ตามสภาพความเป็นจริงในปี 2517 จากภาพถ่ายดาวเทียม 818 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 6.82 % ของพื้นที่ทั้งโครงการ (ดูตารางที่ 2.5) อาจจำแนกลักษณะป่าในพื้นที่โครงการได้ดังนี้

2.9.1 ลักษณะป่าไม้

เนื่องจากบริเวณพื้นที่โครงการตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบสะวันนา อันเป็นภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มีฤดูแล้งสลับยาวนานไม่น้อยกว่า 3 เดือน และมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 1,200-1,400 มิลลิเมตร ดังนั้นพืชพรรณธรรมชาติของพื้นที่โครงการ จึงมีลักษณะเป็นป่าโปร่ง ซึ่งจากร่องรอยที่พบพอจะจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

2.9.1.1 ป่าดิบแล้ง เป็นป่าใหญ่อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของพื้นที่โครงการ เป็นบริเวณเขตติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา โดยเฉพาะบริเวณทิวเขา และที่ราบเชิงเขาที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ 500 เมตร และมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,200-1,400 มิลลิเมตร เดิมเรียกกันว่าดงพญาเย็น มีลักษณะเป็นป่าดิบใบเขียวช่อมตลอดทั้งปี เช่นเดียวกับป่าดงดิบชื้น แต่มีความแน่นทึบของไม้ตอนล่างน้อยกว่า และบริเวณพื้นที่ป่ามีความรกรกทึบน้อยกว่า ไม้ที่สำคัญได้แก่ ตะแบก ประดู่ บางระกำ ไทร มะม่วงป่า กะบากดำ ยางขาว ยางแดง หลุมพอ เคี่ยม หวาย และไม้ไผ่ ซึ่งมีในพื้นที่โครงการเป็นจำนวนมาก

2.9.1.2 ป่าเบญจพรรณ เป็นป่าที่พบกระจายอยู่ทั่วไปทั้งในบริเวณพื้นที่ราบและเนินเขา ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยระหว่าง 50-600 เมตร และมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปีไม่เกิน 1,200 มิลลิเมตร มีลักษณะเป็นป่าโปร่งผลัดใบในช่วงฤดูแล้ง ไม้ที่สำคัญมี มะค่า ตะแบก ประดู่ ชิงชัน เสลา โขกนอย จิวป่า และไม้ไผ่ เป็นต้น

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดใกล้เคียง

<p>แสดง ทรัพยากรป่าไม้</p>	<p>ผู้ทำการศึกษา</p>	<p>ร.อ. พิเชิด แรกชำนาญ สาขาผังเมือง แผนกวิชาผังเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ป่าแพะหรือป่าแดง ป่าเบญจพรรณ ป่าดงดิบแล้ง, ป่าดงดิบชื้น 	<p>ที่มา แผนที่ทหาร พ.ศ. 2512</p>	
<p>วันที่ 14/3/23</p>		<p>แผนที่ 219 รวม 19 แผ่น</p>

2.9.2 การจัดการ การจัดการป่าไม้ในพื้นที่โครงการในปัจจุบัน มีทั้งการใช้ประโยชน์ การสงวนรักษา และการฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมด้วยการปลูกป่า ในด้านการสงวนรักษานั้น กรมป่าไม้ได้ประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ 7 แห่ง เป็นป่าสงวนในเขตจังหวัดสระบุรี 4 แห่ง จังหวัดลพบุรี 3 แห่ง นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในพื้นที่โครงการ 2 แห่ง วนอุทยาน 3 แห่ง สวนพฤกษศาสตร์ 1 แห่ง สวนรุกขชาติ 1 แห่ง อุทยานแห่งชาติ 1 แห่ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.7

2.9.3 สภาพของป่าไม้ ในปัจจุบันป่าไม้ตามธรรมชาติประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ได้ถูกทำลายไปโดยการแผ้วถางป่าเพื่อบุกเบิกขยายพื้นที่เพาะปลูก ตลอดจนการลักลอบตัดไม้มาแปรรูป และเผาถ่าน จนทำให้ป่าไม้ตามธรรมชาติที่สมบูรณ์แทบจะไม่มีเหลืออยู่เลย ส่วนที่ยังคงสภาพเป็นป่าตามธรรมชาติอยู่ได้ ก็เหลืออยู่เฉพาะในบริเวณย่านภูเขาสูง ซึ่งเข้าถึงได้ยากและไม่สะดวกต่อการบุกเบิกเท่านั้น ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากความกดดันทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งถ้าหากไม่มีมาตรการควบคุมที่รัดกุม เชื่อว่าจะไม่มีป่าตามธรรมชาติที่สมบูรณ์หลงเหลืออยู่อย่างแน่นอน จากตารางที่ 2.6 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่โครงการ รวม 2,756.52 ตารางกิโลเมตร มีสภาพป่าหลงเหลืออยู่ 818 ตารางกิโลเมตร จะเห็นได้ว่าสภาพป่าถูกทำลายลงไปประมาณ 70.33 % ของพื้นที่ป่าสงวน หรือ 1,938.52 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 3.2 % ของพื้นที่ทั้งหมด¹ ซึ่งจะต้องสิ้นงบประมาณในการปลูกทดแทนอีกเป็นจำนวนมาก

2.9.4 ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว การทำลายทรัพยากรป่าไม้ เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ

2.9.4.1 เป็นการทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่นทำลายน้ำตก ตัวอย่างน้ำตกสามหลั่น ปัจจุบันจะมีน้ำเฉพาะฤดูฝนประมาณ 3 เดือนเท่านั้น ในเดือนอื่น ๆ ไม่มีน้ำเลย

2.9.4.2 ก่อให้เกิดการขาดแคลนไม้ที่เป็นวัตถุดิบสำหรับสินค้าหัตถกรรมโดยเฉพาะไม้ไผ่ ในพื้นที่โครงการถูกทำลายลงมาก ใบลานที่ผืนในท้องที่ตำบลคำพรวน อำเภอแก่งคอย

¹ กรมป่าไม้ "ข้อมูลป่าไม้" กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2521 หน้า 2

จังหวัดสระบุรี ซึ่งเคยมีพื้นที่ประมาณ 150,000 ไร่ ขณะนี้พื้นที่ลดลงมาก สิ้นค้าหัตถกรรมในพื้นที่ โครงการสวนใหญ่ไซ้ใบลาน เช่นงอบ ปลายตะเพียน ฯลฯ จะมีผลกระทบในทางลบ

2.9.4.3 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม เช่นทำให้ปริมาณการไหลของน้ำในลำน้ำต่าง ๆ ลดลงจนเกิดสภาวะน้ำเสียได้ง่าย อุทกภัยจากปัญหาน้ำท่วม ปัญหาอากาศร้อนอบอ้าวและแห้งแล้ง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรีโดยทั่วไป

ปัญหาดังกล่าวจะมีผลกระทบในทางลบ ต่อการท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งธรรมชาติโดยตรงและจะทวีความรุนแรงขึ้น ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงต้องคำนึงถึงปัญหาสภาพแวดล้อมธรรมชาติเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 2.5 แสดงพื้นที่ป่าไม้ สํารวจจากภาพถ่ายดาวเทียมปี 2517 เปรียบเทียบกับพื้นที่จังหวัด

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (กม) ²	พื้นที่ป่าไม้ปี 2517 (กม) ²	% ของพื้นที่ป่าไม้/ พื้นที่จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา	2,481.15	—	—
สระบุรี	3,353.0	289	8.62
ลพบุรี	6,161.07	529	8.59
รวม	11,995.22	818	6.82

ที่มา : กองแผนงาน กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 2.6 แสดงพื้นที่ที่ต้องปลูกป่าทดแทนเริ่มในปี 2517

จังหวัด	พื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติ (กม) ²	จำนวนป่า (แห่ง)	พื้นที่ป่าสำรวจ จากดาวเทียม ปี 2517 (กม) ²	พื้นที่ปลูก ทดแทน (กม)	% ปลูก ทดแทน
พระนครศรีอยุธยา	—	—	—	—	—
สระบุรี	738.12	4	289	449.12	60.85
ลพบุรี	2,018.4	3	529	1,489.4	73.79
รวม	2,756.52	7	818	1,938.52	70.33

ที่มา : กองแผนงาน กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 2.7 แสดงพื้นที่ป่า แบ่งตามประเภท ปี 2522

จังหวัด	ประเภท	พื้นที่ (กม. ²)	ป่าสงวนแห่งชาติ	พื้นที่ (กม. ²)
พระนครศรีอยุธยา	- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า วัดตาลเอน อำเภอ บางปะหัน	0.16		
	- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า วัดชุมหัก อำเภอ บางไทร	0.1		
สระบุรี	- สวนอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่	147	- ป่าสงวนแห่งชาติ พระฉาย	24
	- สวนพฤกษศาสตร์ พุแค	2.96	- ป่าสงวนแห่งชาติ พระพุทธบาท พุแค	22
	- สวนรุกขชาติมวก เหล็ก	0.16	- ป่าสงวนแห่งชาติ ทาริต ลำทองหลาง	
	- อุทยานแห่งชาติ สามหลั่น	21.49	ลำพญากลาง	508.24
	- สวนอุทยานน้ำตก เจ็ดคต	-	- ป่าสงวนแห่งชาติ มวกเหล็ก	314.65
ลพบุรี	- สวนอุทยานน้ำตกวัง กานเหลือง	-	- ป่าสงวนแห่งชาติ ชัยลังกา	705.04
			- ป่าสงวนแห่งชาติ วังเพลิง มวกคอม	
			ลำนารายณ์	879.40
		- ป่าสงวนแห่งชาติ ชัยบาดาล	398.98	

ที่มา : กองแผนงาน กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.10 ภัยธรรมชาติ

2.10.1 ลมพายุ เป็นภัยธรรมชาติที่มักเกิดในฤดูหนาวและฤดูร้อน โดยเฉพาะในพื้นที่โครงการไม้ค้อยู่นรกจะมีปรากฏเฉพาะในพื้นที่โล่งบริเวณอำเภอเมืองลพบุรี ทำให้หลังคาบ้านเรือนราษฎรเสียหาย ในบริเวณกองบิน 2 ทำให้เครื่องบินเสียหาย

2.10.2 อุทกภัย เป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น ในบริเวณที่เป็นที่ตั้งชุมชนและเมืองต่าง ๆ ในบริเวณ ถูกน้ำท่วมเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่าต้นน้ำลำธาร สภาพะน้ำท่วมจะเกิดขึ้นหลังจากที่มีฝนตกหนักในพื้นที่ราบ หรืออุทกภัยไหลจากในพื้นที่โครงการส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ดังนั้นจึงมีผลกระทบต่อทรัพย์สินและพื้นที่ทำการเกษตร

2.10.3 สภาวะฝนแล้ง บริเวณพื้นที่โครงการสภาวะฝนแล้งเกิดเป็นประจำเกือบทุกปี โดยเฉพาะบริเวณตอนกลางของจังหวัดลพบุรี คือบริเวณอำเภอโคกสำโรง อำเภอบ้านหมี่

ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ภัยธรรมชาติมีผลกระทบในทางลบต่อการท่องเที่ยวบ้าง คือ อุทกภัยเนื่องจากปัญหาน้ำท่วม เช่นบริเวณเขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดลพบุรี ส่วนสภาวะฝนแล้งจะมีผลกระทบในทางลบบ้าง เช่นอากาศร้อนอบอ้าว นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่ชอบ สภาพภูมิประเทศแห้งแล้ง ทำให้วิถีทัศนรอบคานดูไม่งดงาม

สรุป

ดังที่กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้น จะเห็นว่าสภาพกายภาพโดยธรรมชาติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี โดยทั่วไปแล้วมิได้เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว และทั้งมิได้ต้องการการตัดแปลงแก้ไข ซึ่งจะต้องมีการลงทุนทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาลแต่ประการใด ตรงกันข้ามสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ วิวัฒนาการการตั้งถิ่นฐานจะเป็นสิ่งที่ได้เปรียบและเอื้ออำนวย ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จัดเป็นทรัพยากรซึ่งยังมีได้นำไปใช้ให้เหมาะสมกับศักยภาพที่มีอยู่มาก แม้จะมีปัจจัยบางประการ ซึ่งอาจทำให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวหยุดชะงัก หรือไม่เกิดความสะดวก เช่นภัยธรรมชาติ แต่ก็เพียงครั้งคราว และไม่รุนแรงนัก

อย่างไรก็ตาม เพื่อจะคงลักษณะกายภาพให้เป็นผลดีต่อการท่องเที่ยวดังที่เป็นอยู่ จำเป็นจะต้องมีมาตรการมิให้มีการทำลายสภาพแวดล้อมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาทิ เรื่องป่าไม้ การบุกรุกที่ดินบริเวณโบราณสถานเพื่อการสร้างอาคาร เป็นต้น.

ควรระวังให้มากเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศที่มีส่วนกระทบต่อการท่องเที่ยว
 ความสวยงาม ทัศนียภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก
 สิ่งอำนวยความสะดวก - บริการอื่น ๆ เช่น ร้านอาหาร ที่พัก
 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว
 การบริการ การดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก และความสะดวกสบาย
 ประสิทธิภาพของบริการ
 ปัจจัยอื่น ๆ - มีทั้งด้านที่ส่งเสริมและด้านที่ขัดขวาง
 มีส่วนต่อการท่องเที่ยว